

Riksdagen Uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden 2024/25:22

Fredagen den 21 februari

§ 1 Utrikesfrågor

Utrikesminister Maria Malmer Stenergard

**Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikesfrågor
den 27 januari 2025**

**Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikesfrågor den 24 februari 2025**

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

God morgon, allihop! Hjärtligt välkomna till dagens sammanträde med EU-nämnden, som jag förklarar öppnat.

Dagens första ärende är utrikesfrågor, och vi hälsar utrikesminister Maria Malmer Stenergard med medarbetare hjärtligt välkomna.

Vi börjar med en återrapport.

Anf. 2 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

God morgon, herr ordförande! EU-nämnden har mottagit en skriftlig återrapportering från rådets möte den 27 januari, och jag har inget att tillägga.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi så mycket för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 3, Aktuella frågor.

Anf. 4 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr ordförande! Nästa rådsmöte hålls alltså på måndag i Bryssel, och på dagordningen står aktuella frågor samt fyra diskussionspunkter:

- Rysslands aggression mot Ukraina
- situationen i Mellanöstern, inbegripet Syrien, Libanon och UNRWA
- Demokratiska republiken Kongo
- Iran.

Den höga representanten Kaja Kallas väntas som vanligt ta upp olika ämnen under punkten Aktuella frågor. Även om ståndpunkter om dessa frågor inte förankras i riksdagen rent formellt vill jag säga några ord om vad vi tror kan komma upp.

Vi har fått information om att HRVP har för avsikt att lyfta Georgien. Läget i Georgien blir allt värre, med gripanden av och våld mot fredliga

demonstranter, journalister och oppositionspolitiker samt lagändringar som ytterligare begränsar mötes- och yttrandefriheten.

Den georgiska åklagarmyndigheten har inlett en utredning om försök till sabotage av organisationer som enligt vad myndigheterna uppger är under utländsk kontroll, vilket är något som vi ser mycket allvarligt på. Georgiska maktnära medier har också riktat tilltagande kritik mot Sverige och andra givare för vårt fortsatta stöd till det georgiska civilsamhället.

Det är viktigt att EU upprätthåller trycket på Georgiska drömmen och fortsätter att stödja de europeiskt sinnade krafterna. Sverige vill se sanktioner mot de ansvariga för våldet och beklagar att rådet ännu inte har kunnat enas om detta. Regeringen kommer fortsatt att driva frågan. EU bör även se över om de stödprogram med georgiska myndigheter som har suspenderats bör avbrytas helt.

Anf. 5 MALIN BJÖRK (C):

Ordförande! Vi välkomnar den inställning som Sverige driver i den här frågan. Vi vill bara göra medskicket att man verkligen behöver bygga på stödet till oppositionen i det här läget och även se till att sanktioner införs mot dem som slagit till mot de organisationer och personer som utgör oppositionen.

Anf. 6 ORDFÖRANDE:

Det finns ju en bred enighet i nämnden om detta, och det är i sig ett styrkebesked från Sverige.

Vill utrikesministern säga något ytterligare? Nej. Vi tackar så mycket för informationen under dagordningspunkt 3.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Rysslands angrepp mot Ukraina.

Anf. 7 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Dagordningens första diskussionspunkt är Rysslands aggression mot Ukraina. Rådet sammanträder den 24 februari, vilket alltså är treårsdagen av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Denna dag markerar tre år av brutal krigföring, massiva och avsiktliga attacker mot civil infrastruktur och ödeläggande av ukrainska städer. Trots detta har Ukraina hjältemodigt stått emot de ryska försöken att knäcka landet.

Regeringen har varit glasklar: Ingen fred får förhandlas fram utan Ukraina, och den måste ha Ukrainas och Europas säkerhet i centrum. Om vi vill säkerställa ett suveränt framtida Ukraina behöver EU vara redo att omedelbart öka sitt militära stöd. EU:s utrikestjänst har därför den här veckan presenterat ett nytt initiativ för att kunna möta Ukrainas mest akuta militära behov. Regeringen avser att under rådets möte argumentera för att rådet godkänner initiativet och uppmanar alla medlemsstater att ansluta sig till det.

Fler länder behöver ta sitt ansvar, och det är något som Sverige gör. Vårt totala stöd till Ukraina sedan 2022 motsvarar 73,2 miljarder kronor, och det kommer att fortsätta att öka. Den 30 januari tillkännagav regeringen Sveriges största militära stödpaket till Ukraina hittills. Paketet har ett värde på 13,5 miljarder kronor och stärker bland annat Ukrainas långräckviddiga förmåga. Den största delen av paketet består av upphandling av nytillverkad materiel som doneras till Ukraina. Paketet

omfattar även stöd till Ukrainas försvarsindustri för att bland annat utveckla landets kapacitet att bygga drönare.

2024/25:22
21 februari

Utöver ett ökat stöd till Ukraina är den viktigaste åtgärden för att stärka Ukrainas position att öka pressen på Ryssland. Regeringen fortsätter att driva på för hårdare sanktioner mot Ryssland inom EU och har bland annat föreslagit ytterligare åtgärder mot skuggflottan, rysk energi och sanktionskringgående i det 16:e sanktionspaketet, vilket kommer att antas vid FAC.

Regeringen hade velat se ett fullständigt importförbud mot rysk flytande naturgas och avser att vid rådsmötet upprepa sin besvikelse över att ambitiösa åtgärder på gasområdet saknas även i det 16:e sanktionspaketet. Regeringen driver fortsatt på för ett sänkt oljepristak inom G7, i linje med det brev jag tillsammans med nordisk-baltiska kollegor skickade till EU-kommissionen. Tillsammans med likasinnade har vi även riktat oss direkt till G7 och understrukit vikten av att ytterligare åtgärder mot den ryska skuggflottan antas.

Regeringen stöder Danmarks förslag att EU-kommissionen ska ta fram en EU-gemensam strategi för att motarbeta den ryska skuggflottan. Utifrån det allvarliga läge som råder förväntar vi oss att kommissionen snarast lägger fram ett förslag för att det ska gå att använda grundkapitalet från de immobiliserade ryska tillgångarna till stöd för Ukraina.

Slutligen: En fredsprocess behöver involvera Ukraina och Europa för att vara hållbar. EU bidrar med ett omfattande stöd och är den största givaren till Ukraina. Sanktionerna från EU slår hårt mot Ryssland på grund av den omfattande handel som tidigare fanns. Ukrainas EU-närmande och framtida EU-medlemskap kommer också att bidra till stabilitet och tillväxt. Alla säkerhetsarrangemang som sätts på plats efter ett krigsavslut kommer att behöva involvera EU.

Anf. 8 DANIEL RIAZAT (V):

Det finns ju en bred enighet även i den här frågan, men med tanke på USA och president Trumps uttalanden är det ändå ett förändrat läge just nu. Det handlar inte heller bara om uttalanden utan om saker som kommer att få effekt i praktiken.

Därför undrar jag om man ändå inte behöver nämna någonting om att det är ett förändrat läge och att det behövs en strategi bortom den strategi som har byggt på samarbete med USA. Jag har många gånger varit kritisk till den strategin – man kan inte luta sig mot USA i detta – men det förändrade läget nämns inte i uttalandet över huvud taget. Jag undrar därför om ministern vill säga något om det muntligt.

Anf. 9 MALIN BJÖRK (C):

Ordförande! Även Centerpartiet tycker naturligtvis att det är viktigt att regeringen driver den linje den gör men anser också att det går att vara ytterligare tydlig i den här frågan. Det tal som utrikesministern höll under torsdagens seminarium i samband med uppmärksammandet av treårsdagen av den fullskaliga invasionen var vassare än den här texten, och det är den skärpan som behövs nu. Europa måste verkligen förstå att det är allvar nu och att vi, precis som föregående talare sa, inte längre kan luta oss mot USA. Vi står själva, och allt Europa står för när det gäller demokrati, öppenhet och rättsstatens principer står på spel.

Vi kommer under en senare del av det här mötet att återkomma till en ståndpunkt som Centerpartiet driver i budgetfrågan. Vi vill verkligen trycka på att vi vill att Sverige går före i den här frågan och ger ett mer uttryckligt stöd till Ukraina.

Anf. 10 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Med anledning av det nya, allvarliga säkerhetspolitiska läget är det verkligen av stor vikt att EU:s ledare kan samlas bakom Ukraina, så vi ger fullt stöd i det. Det är också viktigt att utrikesministern här muntligt lägger till ståndpunkten ”ingen fred i Ukraina utan Ukraina”. Det är viktigt.

Jag har egentligen tre frågor.

Vi har tidigare tyckt att EU behövde en plan för att hantera den nya administrationen i USA och har också fört fram det. Svaret hittills har varit att det har funnits förberedelser både inom regeringen och inom EU för att hantera den nya administrationen, men det som hände i helgen och som har fortsatt hända verkar det inte ha funnits förberedelser för. Det är väl den första frågan: Är det inte viktigt att faktiskt föra fram att det nya läget kräver en ny säkerhetspolitisk analys både i Sverige och i EU?

Den andra frågan gäller det utrikesministern sa om att det finns ett initiativ där EU omedelbart kan öka sitt militära stöd, som jag uppfattade det, till Ukraina och som regeringen är beredd att ställa sig bakom. Kan utrikesministern ge oss lite mer information om vad det är som Sverige ställer sig bakom i detta initiativ?

Avslutningsvis: Det är oerhört viktigt att EU arbetar för att bredda stödet till Ukraina också med globala partner. Det sa utrikesministern, men utrikesministern får gärna även ge information om vilka partner man arbetar med och på vilket sätt. Just nu känns det nämligen som att Europa lämnas alltmer ensamt.

Anf. 11 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Herr ordförande! Det är ett mycket allvarligt läge, och som det verkar rör det också snabbt på sig.

Man betonar från den nya administrationen att det man har påbörjat i olika samtal ännu inte ska betecknas som förhandlingar utan är sonderande samtal. Man är dock även tydlig med att man har en ambition om att gå framåt snabbt, och det är därför det är så otroligt viktigt för oss att nu betona principen ”inget om Ukraina utan Ukraina”. Här vill jag vara glasklar. Det är också helt avgörande att även Europa finns med eftersom hur krigsslutet blir kommer att få en mycket stor påverkan på europeisk säkerhet framöver.

Jag kan försäkra Malin Björk och andra om att jag på rådsmötet på måndag kommer att vara mycket tydligare än jag någonsin har varit. Det är nämligen nu och inte sedan som man måste kräva mer av fler. Jag tycker att det är stötande att lilla Sverige på något sätt uppåddar ett mycket större militärt stöd till Ukraina än vad stormakter i Europa gör, även nominellt. Det kommer jag att vara tydlig med.

Jag utesluter inte att en ny säkerhetspolitisk analys måste göras. Än så länge har vi hört ett antal anmärkningsvärda uttalanden, men jag vill fortfarande behålla fokus på vad som faktiskt görs och inte bara på vad som sägs. Det är också tydligt att det sägs olika saker från olika delar av

den nya administrationen och att man också delvis har tagit tillbaka en del som man har sagt. Därför måste vi fortsätta att, som det heter, ha is i magen och se vad som faktiskt görs framåt, även om vissa kritiserar det. Jag ser dock fram emot att regeringen har en mycket nära dialog med riksdagen om detta framöver.

När det sedan gäller det förslag som Matilda Ernkrans frågar om delas det in i tre arbetsspår: artillerigranater, luftförsvaret och reorganisation av brigader. Ett totalbelopp för initiativet är ännu inte fastställt.

Till en del kommer den andra och den tredje avkastningen från de frysta ryska tillgångarna att användas för initiativet. Därutöver kommer medlemsstaternas individuella bidrag att räknas upp med hjälp av en bni-nyckel. Eftersom totalsumman inte är fastställd går det i nuläget inte att uppskatta det belopp som Sverige förväntas bidra med. Sedan är det upp till medlemsstaterna att bestämma hur man vill bidra med sin del, antingen genom att avräkna bilateralt stöd eller genom frivilliga finansiella bidrag till EPF.

Anf. 12 MARKUS SELIN (S):

Ordförande! Jag måste tacka utrikesministern för tydligheten i inledningen av detta möte – tack!

När det gäller det som utrikesministern avslutade med har jag ett inre gnagande, och där måste jag ställa en fråga. När det gäller blockeringen inom EPF är det länge sedan jag hörde eller såg den formuleringen. Då blir jag nyfiken och önskar höra mer konkret: Hur ser blockeringen ut just nu, och hur kan vi lösa upp den?

Anf. 13 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Regeringen arbetar aktivt tillsammans med andra medlemsstater i Bryssel för att häva blockeringen av utbetalningarna för att kunna stödja Ukraina med krigsmateriel genom EPF. Regeringen arbetar fortsatt tillsammans med EEAS och de andra medlemsstaterna i Bryssel för att hitta en lösning.

Faciliteten har varit ett sätt för EU att snabbt visa på enighet och handlingskraft i det militära stödet till Ukraina, och det är fortfarande viktigt att vi hittar en lösning på den rådande blockeringen inom instrumentet.

Sammanlagt är 11,5 miljarder euro blockerade. Det är ingen hemlighet att det finns en enorm frustration över att vi inte når framgång i detta och att vi på olika sätt måste försöka hitta nya sätt att sätta press på den medlemsstat som håller emot.

Anf. 14 MARKUS SELIN (S):

Ordförande! Jag tackar för svaret, men det jag är ute efter är att konkret få veta vilka positioner och länder som blockerar just nu. Jag har inte hört något om detta på tio månader. Det är därför jag frågar.

Anf. 15 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr ordförande! Jag tror att det är väl känt att det är Ungern som blockerar. Vi är väldigt frustrerade över att vi i praktiken inte kan gå vidare utan dem.

Anf. 16 ORDFÖRANDEN:

Det är en frustration som jag tror att nämnden delar.

Anf. 17 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag vill börja med att säga att regeringen verkligen har fullt stöd för att hitta en väg framåt där vi kan samla EU:s länder bakom ett utökat och starkare stöd för Ukraina i det här läget.

Vi anmäler dock avvikande ståndpunkt i en del. Vi tycker att Sverige redan nu borde lyfta upp på utrikesministermötet att det i det här läget finns behov av att göra en ny, uppdaterad säkerhetsanalys för EU, i det här fallet, men också för Sverige.

Trots vår avvikande ståndpunkt finns stöd här för ett fortsatt agerande framåt för att samla EU:s länder bakom allt stöd till Ukraina.

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Då konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med avvikande ståndpunkt anmäld från Socialdemokraterna.

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Situationen i Mellanöstern, inbegripet Syrien och Libanon samt UNRWA.

Anf. 19 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr ordförande! Dagordningens andra diskussionspunkt är precis som ordföranden sa situationen i Mellanöstern, inbegripet Syrien och Libanon samt UNRWA.

Låt mig börja med Syrien. Arbete för att i närmare detalj utforma EU:s politik och stöd pågår. Europeiska rådets slutsatser från den 19 december och dess vägledande principer, bland annat vikten av en inkluderande syriskledd politisk process, utgör fortsatt en vägkarta för ett samlat EU-agerande. EU bör tala med *en* röst gentemot både det nya styret i Damaskus och relevanta regionala aktörer.

Regeringen fortsätter att mycket noga följa övergångsstyrets agerande. Det är positivt att de har uttryckt avsikten att upprätthålla ett demokratiskt styrelseskick. Deras prioriteringar är också sådana som regeringen anser är nödvändiga, såsom ansvarsutkrävande, territoriell integritet, effektiva och sakliga institutioner och ekonomisk återhämtning.

För regeringens del är det av yttersta vikt att alla syriers mänskliga rättigheter respekteras och att alla delar av det syriska samhället får möjlighet att delta i den politiska process som nu pågår.

I samband med FAC väntas vissa lättnader av EU:s sanktioner kunna antas i enlighet med den politiska överenskommelsen från FAC i januari. Det innebär omedelbara lättnader inom områden som energi, transport och vissa finansiella transaktioner i syfte att skapa bättre förutsättningar för humanitära insatser och återuppbyggnad för att stötta det syriska folket.

Regeringen välkomnar en fortsatt diskussion om hur ett möjligt EU-stöd till Syrien, inklusive på biståndsområdet, kan utformas i enlighet med Europeiska rådets uppdrag från december. Den årliga Brysselkonferensen till stöd för Syriens folk, som är planerad att genomföras i mars, blir ett viktigt bidrag.

Uppgiften att förvandla en stat som under 54 år har utsatts för Assadregimens skräckvälde är enorm. Stabilitet måste åstadkommas i hela Syrien. I nordöst pågår alltför stridigheter, vilket bidrar till oro kring

frågor om Syriens territoriella integritet och hur kampen mot Daish kan upprätthållas.

Låt mig fortsätta med Gaza. Vapenvilan måste efterföljas och förhandlingar om nästa steg fortsätta. Samtliga kvarvarande i gisslan, som har hållits under fruktansvärda förhållanden i över 500 dagar, måste släppas. Ytterligare steg behöver tas för ett varaktigt slut på stridigheterna.

Jag talade i veckan med min egyptiske kollega. Vi var överens om vikten av återuppbyggnad av Gaza och att Gaza utgör en del av en palestinsk stat. EU måste hålla fast vid en tydlig position till stöd för en framförhandlad tvåstatslösning i enlighet med folkrätten. På sikt är den enda långsiktigt hållbara lösningen på konflikten en tvåstatslösning där Israel och Palestina lever sida vid sida i fred, frihet och säkerhet.

Flödet av humanitär hjälp till Gaza har ökat märkbart. Flera av våra partner på plats har närmast kunnat fördubbla sina insatser. Detta är ett viktigt steg i rätt riktning samtidigt som vi vet att de humanitära behoven och återuppbyggnadsbehovet är enorma.

Regeringen står redo att stötta de humanitära ansträngningarna och avsatte redan i december 800 miljoner kronor till den humanitära krisen i Gaza och regionen. Därtill fortsätter det svenska stödet genom omfattande kärnstöd till ett antal centrala humanitära aktörer i Gaza.

Låt mig än en gång understryka att regeringen ser med oro på de lagar om UNRWA som verkställs i Israel. Vi har, som nämnden vet, vid flera tillfällen kritiserat Israel för dessa beslut. Regeringen står fast vid denna kritik.

Regeringen välkomnar att EU har återetablerat den civila gränshanteringsinsatsen EU BAM, som är en förutsättning för återöppnandet av gränsovergången vid Rafah. Sverige bidrar också med personal till insatsen.

Regeringen ser med stor oro på utvecklingen och våldsnivåerna på Västbanken. Regeringen fortsätter att driva på för fler EU-sanktioner mot extremistiska bosättare. Bosättningarna och bosättningspolitiken strider mot folkrätten, undergräver tvåstatslösningen och bidrar till en förhöjd konfliktnivå. Vi fortsätter att verka för fler listningar av personer och enheter som stöder Hamas eller Palestinska islamska jihad.

Till sist: I Libanon behövs ett varaktigt slut på stridigheterna. Säkerhetsrådets resolution 1701 måste genomföras fullt ut. Regeringen välkomnar att Libanon nu har en regering på plats och att EU ser över hur unionen bäst kan bidra till landets ekonomiska och politiska reformer.

Anf. 20 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag ska försöka reda ut vad utrikesministrernas kabinettsssekreterare sa i utrikesutskottet i går och vad utrikesministern säger här nu.

Den enklaste frågan att börja med är att det är bra att regeringen verkar för fler listningar av personer och enheter som stöder Hamas eller Palestinska islamiska jihad. Vi hade önskat att regeringen kunde vara lika tydlig med nya listningar och större åtgärder när det gäller bosättarna, för att få slut på bosättningsvåldet.

En annan fråga som inte berördes men som jag tycker behöver lyftas upp här är att vi har fått uppgifter om att Israel verkar ha tagit ett beslut som gör att de som är behjälpliga med att samla in uppgifter om att Israel

2024/25:22

21 februari

har begått brott och skickar in dem till ICC riskerar fängelse eller andra repressiva åtgärder i Israel. Detta är mycket allvarligt. Min fråga är: Hur ser utrikesministern och regeringen på detta? Man borde kunna vara mycket tydlig med att vi brukar tycka att sådana lagar, som vi har sett också i andra länder, är dåliga. Det vill jag därför fråga om.

När det gäller Syrien förstod jag det som att regeringen är beredd att stödja EU i att ge nya stöd och till och med bistånd till Syrien. Man vill också göra mer för att upprätthålla kampen mot Daish och IS. Jag hoppas att det fortfarande är så. Jag lyssnade kanske dåligt, men jag hörde inte att utrikesministern sa något om det. Det verkar dock rimligt.

Avslutningsvis, när det gäller UNRWA, kan man tycka att regeringen kanske åtminstone skulle tacka de EU-länder och andra länder som, till skillnad från regeringen, upprätthöll stödet till UNRWA, som har varit ovärderligt för ge hjälp. Frågan är om regeringen tänker omvärdera sitt stöd till UNRWA nu när det verkar som att regeringens argumentation inte längre fungerar.

Anf. 21 DANIEL RIAZAT (V):

Till att börja med vill jag, när det kommer till Syrien, säga att vi behöver lite förtydliganden om kampen mot Daish. Den nya regeringen i Syrien är bokstavligen individer som tidigare har varit ledande inom Daish, så jag undrar hur själva bekämpandet av Daish ska ske.

Sedan undrar jag hur det blir med Syriens enda demokratiska autonoma område, Rojava i nordöstra Syrien, där kurderna inte bara har bekämpat Daish de senaste åren utan även drivit ett demokratiskt projekt för demokrati, mänskliga rättigheter, kvinnors rättigheter etcetera. Jag undrar hur det blir med detta, så att man inte pratar om kurderna endast i samband med kampen mot Daish utan också i samband med deras rätt att leva utan det förtryck som även den nya syriska regimen vill utsätta dem för.

Vi ska vara väldigt tydliga med att den nya syriska regimen inte har accepterat alla minoriteters rättigheter och rätt att existera utifrån demokratiska villkor. Detta vill jag höra mer om. Det gäller för övrigt även kvinnor generellt i Syrien just nu liksom minoritetsgrupper som aleviter, kristna och andra.

När det kommer till Gaza borde vi prata om Palestina generellt eftersom även Västbanken och andra delar av Palestina berörs. Jag delar den uppfattning som Socialdemokraterna har framfört, men jag vill lägga till lite.

Bosättningarna i sig är illegala, vilket gör att det är extrema bosättare vi pratar om. Det är personer som redan har begått ett brott genom att ta över någons mark och hem, men de räknas inte som extrema bosättare. För att anses som det måste ha gjorts något mer. Jag undrar: Hur bedömer man vem som är en extrem bosättare? Detta vill jag jättegärna veta.

Jag vill också veta hur många bosättare som just nu finns på sanktionslistan. Jag har frågat detta tidigare. Jag tror att det var runt 30 personer förra gången jag frågade. Just nu är det 800 000 eller 900 000 bosättare, och alla är illegala.

Sedan undrar jag något när det kommer till frågan om de internationella domstolarna ICJ och ICC. Som Socialdemokraterna framförde har Israel gått emot internationell rätt och utfärdat sanktioner mot dem som sitter i själva domstolen, alltså domarna. Det har även USA gjort. Den nya

Trumpadministrationen har också sagt att man inte kommer att följa domstolens order, och i och med att man inte har undertecknat avtalet har man även kunnat ta emot Netanyahu utan några som helst påföljder.

Vill inte Sverige och EU säga något om detta lite högre – att det är oacceptabelt och att Netanyahu måste ställas till svars och dömas i enlighet med domstolens beslut? Där tror jag att det vore väldigt bra med tydlighet.

Jag undrar också hur det kommer sig att vissa länder kan ta emot patienter från Gaza medan andra inte kan det. 50 000 människor har dött och några hundratusen skadats. Är det inte dags att man lägger bort det byråkratiska språket och börjar ta emot patienter från Gaza? Behovet är enormt, och vi vet att den israeliska statsmakten har slagit ut alla sjukhus i Gaza.

Behovet kommer att öka eftersom Västbanken är under attack av både illegala bosättare och den israeliska statsmakten. Man attackerar oskyldiga människor. Medan fredsförhandlingarna pågick fortsatte man att attackera civila.

Jag glömde en sak när det gäller Gaza, nämligen president Trumps planer att göra om Gaza till en resort och att Gaza då inte längre ska tillhöra palestinierna. Miljontals palestinier har uppmanats att lämna landet. Hur kommer Sverige att driva detta i EU så att EU med gemensam röst säger att detta är illegalt, att det bryter mot folkrätten, att EU aldrig kommer att acceptera detta och att palestiniernas mark måste skyddas så att detta inte kan hända?

Anf. 22 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr ordförande! Jag tackar för frågorna.

När det gäller bosättarna tycker jag att regeringen har varit väldigt tydlig: Vi ser med stor oro på utvecklingen och våldsnivåerna på Västbanken och fortsätter att driva på för fler EU-sanktioner mot extremistiska bosättare. Bosättningarna och bosättningspolitiken strider mot folkrätten, undergräver tvåstatslösningen och bidrar till en förhöjd konfliktnivå.

Angående Israels lagförslag från i somras om ICC vill jag vara tydlig med att regeringen uppmanar Israel att säkra ICC:s arbete. Nu är det viktigare än någonsin att stå upp för ICC:s oerhört viktiga uppgift, arbete och oberoende. Däremot kommer jag aldrig att tala om för ICC hur de ska döma i ett mål. Men det är givetvis viktigt att alla som är parter till stadgan också hörsammar det som följer med medlemskapet.

När det gäller UNRWA är det inte föremål för samråd hur regeringen avser att fördela biståndsmedel framöver. Vi är tydliga med vår kritik av det beslut Israel fattade om UNRWA. Till följd av att vi i varje givet tillfälle vill säkerställa att hjälpen har förutsättningar att nå fram valde vi att dels dubbla stödet till Gazaregionen, dels fördela medlen till andra biståndsorganisationer som också är verksamma i Gaza och gör ett oerhört viktigt arbete där.

Vad gäller hotet från Daish är EU enigt om att utvecklingen i Syrien inte får leda till att terroristgrupper som Daish stärker sitt fotfäste. Detta betonar också det syriska övergångsstyret, men vi kommer att följa mycket noga hur man agerar. Kampen mot Daish och andra terroristorganisationer är prioriterad, och Sverige är en aktiv partner i den USA-ledda globala koalitionen för att bekämpa Daish. Sverige är också en av flera givare som

bidrar till insatser i Syrien för att bygga upp befolkningens ekonomiska och sociala motståndskraft, vilket också är mycket viktigt.

Stabilitet i hela Syrien är som sagt en förutsättning för att hela landet ska kunna bli fritt och demokratiskt och för att alla syrier ska få sina rättigheter tillgodosedda. EU är också mycket tydligt i sin uppfattning att Syriens territoriella integritet måste respekteras för att ett stabilt och fritt Syrien ska kunna byggas. Detta tog jag också upp med Turkiets utrikesminister Fidan när jag träffade honom i januari, och det är en princip som också återspeglas i Aqabauttalandet.

Regeringen följer noga och är bekymrad över de rapporter som inkommer om fortsatta strider i norra Syrien. Sverige och EU har upprepade gånger uppmanat till deeskalering och till ett konstruktivt agerande från alla parter. Det bästa vore givetvis om vi kunde få till stånd en syrisk lösning där det nya styret i Damaskus i samtal med SDF kan komma överens om en väg framåt.

EU har också varit tydligt med att Syriens minoriteters rättigheter, däribland kurdernas, måste respekteras och att den övergångsprocess som pågår är inkluderande.

Detta för mig in på kvinnors situation i Syrien, där jag känner stor oro. Det är en central fråga för oss och för Syriens framtid. Vi följer den nära, och vi ger konkret stöd både politiskt och genom biståndet. Som jag har redovisat vid ett tidigare sammanträde har jag haft egna samtal med syriska kvinnoorganisationer för att få deras perspektiv, och vid säkerhetskonferensen i München deltog jag också i ett särskilt möte på detta tema. Då träffade vi också kvinnor som är involverade i övergångsarbetet i Syrien. Kvinnors rättigheter och deltagande var också ett av de budskap jag förde fram och fick gott gehör för vid senaste FAC.

Definitionen av extremistiska bosättare är att det ska vara personer som kan listas under EU:s globala MR-regim, och den tar sikte på specifika personer och entiteter som begår allvarliga MR-kränkningar. Det är alltså det som är kriteriet. Vi fortsätter att verka för diskussioner i EU om ytterligare restriktiva åtgärder mot extremistiska bosättare, vilket jag också var tydlig med.

När det gäller patienter från Gaza har jag tidigare redogjort för regeringens inställning, och detta är inte heller föremål för diskussion på FAC.

USA:s uttalande om Gaza är högst anmärkningsvärt, och jag vill vara väldigt tydlig med att Gazas framtid tillhör Gazas befolkning.

Jag har också varit tydlig i min kritik av USA:s beslut om sanktioner gällande ICC.

Anf. 23 MALIN BJÖRK (C):

Ordförande! Jag har egentligen ingen fråga utan bara ett par korta medskick. Det ena gäller bosättarrörelsen och vikten av att det råder likabehandling i hur vi agerar när det gäller bosättarrörelsen och Hamas. Rättsstatens principer ska gälla alla parter.

Det andra medskicket gäller UNRWA. Vi beklagar regeringens inställning och tycker att det är lämpligt att regeringen framför ett tack till de länder som fortfarande upprätthåller UNRWA, inte minst för att det svenska stödet över huvud taget ska kunna komma fram inom den strukturen.

Anf. 24 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag har fyra punkter. Jag börjar med associeringsavtalet, som Miljöpartiet ställer sig kritiskt till. Regeringen har dock gång på gång svarat att man ser det som ett viktigt forum för att föra dialog och påverka. På måndag kommer mötet att hållas, och vad kommer regeringen då att framföra i denna viktiga dialog? Vilka är de prioriterade frågorna på detta möte?

Min andra punkt rör den återuppbyggnadsfond som Miljöpartiet ser som nödvändig. Enligt FN beräknas återuppbyggandet att kosta runt 53 miljarder dollar. Det är viktigt att finansieringen kommer till stånd och att EU visar att man är beredd att vara med i återuppbyggnaden av Gaza.

Min tredje punkt gäller UNRWA. Förbudet mot denna FN-organisation strider mot internationell rätt, och jag undrar hur regeringen jobbar för att förbudet ska upphävas så snart som möjligt. Ingen annan organisation har de resurser och den infrastruktur som krävs för att hjälpen ska nå fram till dem i Gaza som behöver den.

Vänsterpartiet har redan tagit upp frågan om patienterna. EU-kommissionen har uppmanat EU-länder att ta emot patienter. Jag hörde utrikesministern svara att detta inte kommer att diskuteras, men jag menar att man här måste ta ett ansvar. Om det inte kommer upp till diskussion föreligger ändå ett stort ansvar för att detta görs. Hittills har elva länder tagit emot patienter, men inte Sverige. Hur verkar utrikesministern för att EU följer kommissionens rekommendation och för att Sverige ska ta sitt ansvar?

Anf. 25 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Jag tackar utrikesministern för svaren så här långt. Min första fråga handlade också om associeringsrådet, men eftersom Miljöpartiet tog upp det pausar jag min fråga.

ICC och sanktionerna har vi lyft upp tidigare. I frågan om den blockerade stadgan har utrikesministern uttryckt sitt stöd för att man skulle kunna använda den, vilket vi tycker är positivt, även om vi är fullt medvetna om att det ligger hos kommissionen. Tänker utrikesministern tillsammans med likasinnade kollegor ta något initiativ för att visa kommissionen att Sverige stöder detta? Det kan handla om att skriva brev, höra av sig till ansvarig kommissionär eller på annat sätt ta ett initiativ för att uppmana kommissionen att använda den blockerade stadgan, om det nu stämmer att regeringen är positiv till detta.

UNRWA är en evig fråga som vi återkommer till. Jag önskar att vi inte hade behövt göra det, men det är väldigt dubbla budskap som ges. Jag uppfattar att utrikesministern är ganska tydlig i sin linje. Men man har ju strypt alla pengar till UNRWA, så det är ett annat budskap. Riksdagens utrikespolitiska debatt i förra veckan pågick i ganska många timmar efter det att utrikesministern lämnat kammaren. Hos representanter för den moderata riksdagsgruppen var tongångarna helt annorlunda, och vi fick höra att skälet till att vi inte kan stötta och ge medel till UNRWA är för att organisationen är infiltrerad av Hamas och antisemitisk. Då är man åter inne på en helt annan linje för varför Sverige inte ger medel till UNRWA. Denna debatt följs dessutom nära av den diplomatiska kåren. När Sverige sedan kommer till EU-mötet och säger att det är jätteviktigt att markera mot Israel att det som händer inte är acceptabelt riskerar det att falla platt

eftersom budskapen är så blandade. Jag önskar därför ett förtydligande av vad som är regeringens linje när det gäller UNRWA.

Anf. 26 DANIEL RIAZAT (V):

Jag tackar för svaren på redan ställda frågor. Jag förstår att det kan vara svårt att hålla ordning på alla frågor, men utrikesministern glömde svara på min fråga om hur många israeliska bosättare som står på sanktionslistan. Utrikesministern får också gärna som en jämförelse berätta hur många ryssar som står på sanktionslistan kopplat till den vidriga ryska regimen. Det intresserar mig.

På ett tidigare EU-nämndsmöte sa utrikesministern att hon stöttar ett permanent eldupphör. Från början gjorde regeringen inte det, men vi är glada att det har vänt – även om det krävdes tiotusentals döda. Varför finns detta inte med i ställningstagandet? Det står att vapenvila är viktigt, vilket är bra. Men vore det inte bra att ha med det som en standardtext att svenska regeringen tycker att det är viktigt med ett permanent eldupphör? Det är skillnad på att ha eldupphör i tre eller sex veckor och att ha det permanent. Om nu regeringen är för ett permanent eldupphör vore det bra om denna ambition uttrycktes så att man slipper ta upp detta gång på gång.

Anf. 27 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Herr ordförande! Vi välkomnar att det hålls ett associeringsråd mellan EU och Israel på måndag, och jag ser fram emot att delta. EU har kommit överens om en gemensam position inför mötet som är tydlig när det gäller Israels ansvar i förhållande till den katastrofala humanitära situationen i Gaza liksom vikten av att respektera folkrätten. Positionen är också tydlig i fråga om samarbete mellan EU och Israel inom olika områden, till exempel kampen mot antisemitism.

Vi välkomnar också att en högnivådialog planeras med Palestina i mars, vilket blir ett tillfälle att bland annat diskutera vikten av att stärka och reformera den palestinska myndigheten.

Associeringsrådet med Israel är inte föremål för samråd med EU-nämnden. Den gemensamma positionen för EU antogs av Ekofin den 18 februari och samråddes i samband med EU-nämndens möte som en A-punkt den 14 februari.

EU har absolut en viktig roll i återuppbyggnaden. Jag vet också att aktörer i regionen har långtgående planer för hur återuppbyggnaden ska kunna genomföras, och det var något som jag diskuterade med min egyptiska kollega i veckan. Världsbanken har också en fond som kan nyttjas för detta.

Självklart är vi för en permanent vapenvila och ett arbete som går mot en tvåstatslösning.

När det gäller patienter från Gaza har Sverige bland annat gett extra stöd till Unicef, Internationella rödakorskommittén och UNFPA.

Regeringen har även gett ansvariga myndigheter i uppdrag att genom EU:s civilskyddsmekanism donera medicinsk utrustning i form av bland annat ventilatorer, vilket har resulterat i att Sverige har donerat efterfrågat sjukvårdsmaterial till Egypten som tar emot patienter från Gaza. Men med detta sagt utesluter regeringen inte att ta emot patienter för vård i Sverige. Vid varje tillfälle måste omständigheterna beaktas, vilka lösningar som snabbast gör att hjälp når behövande och dessutom hur vi bäst hjälper så

många som möjligt. Det är otroligt viktigt. Som jag har redogjort för tidigare i flera olika sammanhang är det inte juridiskt alldeles enkelt med en evakuering, och vi måste se till att de resurser vi lägger används på allra bästa sätt.

Sedan var det en fråga om hur många extremistiska bosättare som är listade. Det är nio individer och fem entiteter. Vi driver på för att fler ska listas.

Sedan var det en fråga om UNRWA. Jag har redogjort för regeringens linje, och det är regeringens linje företrädd av regeringens ledamöter som gäller. Vi vill i varje givet läge säkerställa att resurserna kan nå dem som är i behov av hjälp. Det behovet är helt enormt. Då valde vi i ett mycket svårt läge – det var inget lätt beslut – att lägga om hur vi lade våra biståndsresurser till aktörer som vi trodde hade större möjlighet att agera i Gazaregionen. Nu ser vi också hur hjälpen når in till Gaza, och det är alldeles nödvändigt. Jag tycker inte alls att det står emot något annat att också samtidigt kritisera det beslut som knesset har fattat. Det har vi också gjort i olika konstellationer i otaliga skrivelser.

Jag går vidare till ICC och den blockerande stadgan. Det är Nederländerna som är värdland för ICC, som ligger i Haag, som har haft detta som AOB vid det senaste mötet. Där var jag också mycket tydlig i mitt stöd. Vi har också från svensk sida, kanske lite okonventionellt, skrivit brev tillsammans med ett antal likasinnade till olika kongressledamöter för att påtala vilka oerhörda konsekvenser detta kan få för att kunna säkerställa att de som gör sig skyldiga till allvarliga övergrepp ska kunna ställas till svars.

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Då ska vi försöka ta in det här för landning. Jag misstänker att det finns en bunt med avvikande ståndpunkter som vi ska försöka klargöra.

Anf. 29 DANIEL RIAZAT (V):

Jag tackar för alla svar.

När det gäller de avvikande ståndpunkterna handlar det egentligen om alla punkter som Miljöpartiet tog upp tidigare, som vi också står bakom. Men jag kan ta upp några av punkterna så att det blir tydligt. Det här är frågor som uppdateras. Exempelvis när det kommer till frågan om permanent eldupphör behöver vi inte anmäla avvikande ståndpunkt. Eftersom regeringen numera står bakom detta är det bra att göra en liten uppdatering.

När det kommer till frågan om Palestina har vi dels associeringsavtalet, där flera partier tycker att avtalet är problematiskt. Nu får vi se hur det blir på nästa möte, men det måste vara en mycket hårdare inställning från den svenska regeringens sida.

Sedan var det frågan om patienter från Gaza. Vi menar att det är fullt möjligt att hantera den frågan. Om utrikesministern vill kan jag själv vara med och hjälpa till. Om regeringen har problem med att hitta vägar för att hämta hit patienterna ställer jag upp frivilligt. Där anmäler jag avvikande ståndpunkt. Vi tycker att Sverige i EU ska framföra att man i samarbete inom EU ska ta emot patienterna.

När det gäller bosättarna anser jag att det råder dubbelmoral kontra beskrivningen av vad som är illegalt eller inte, extremt eller inte, och även

i jämförelse med de personer som tillhör terrororganisationen Hamas. Där anmäler jag också avvikande ståndpunkt. Det måste vara mycket hårdare

Som information till EU-nämnden har cirka 1 950 ryssar har fått sanktioner riktade mot sig, att jämföra med de nio israeler som har fått sanktioner riktade mot sig. Jag fick inte svar när jag ställde frågan tidigare.

I fråga om UNRWA är det bra att svenska regeringen har ändrat sin ståndpunkt. Med tanke på den historia som svenska regeringen har gällande UNRWA som har framförts i dag kan det vara bra att vara övertydlig.

Sista punkten handlar om Västbanken. Det saknas ett tydligt ställningstagande gällande Västbanken med tanke på det extrema våld som människor utsätts för just nu mitt i en så kallad vapenvila. Därför anmäler jag avvikande ståndpunkt.

När det gäller Syrien menar vi att mycket av det som regeringen har sagt är bra. Däremot menar vi att regeringen inte är tillräckligt tydlig med att EU tillsammans ska säkerställa att nordöstra Syriens framtid inte sätts på spel, med tanke på att den nya regimen har en tydlig bakgrund i Daish, al-Nusra och andra terrorgrupper. Där menar jag att regeringen är på väg åt rätt håll, men det var inte tillräckligt.

Anf. 30 REBECKA LE MOINE (MP):

Saker och ting händer i frågorna. Jag tror att det blir enklast för mig att säga att jag står bakom det som Vänsterpartiet har framfört som avvikande ståndpunkt. Vi instämmer i kritiken.

Anf. 31 MATILDA ERNKRANS (S):

Socialdemokraterna tänker anmäla en avvikande ståndpunkt i fråga om att vi hade velat ha en större tydlighet när det gäller listningar också gentemot bosättare och avståndstagande gentemot det som verkar vara någon form av agentlagstiftning i Israel – om man bidrar till att samla in bevis till ICC riskerar man straff.

Vidare anmäler vi avvikande ståndpunkt när det gäller UNRWA. Vi tycker att det inte är helt tydligt vad som är regeringens linje.

Det är de delar där vi anmäler avvikande ståndpunkt i dag.

Anf. 32 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr ordförande! Vad är det som inte är tillräckligt tydligt i regeringens ståndpunkt?

Anf. 33 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag tycker att vi har redovisat detta utifrån vad jag har sagt och utifrån vad Alexandra Völker har sagt.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Kan du påminna mig om vad det är?

Anf. 35 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Jag tänkte om jag läser upp ståndpunkten kan Matilda Ernkrans redogöra för vad hon vill ändra:

Regeringen ser med stor oro på utvecklingen och våldsnivåerna på Västbanken. Regeringen fortsätter att driva på för fler EU-sanktioner mot extremistiska bosättare. Bosättningsarna och bosättningspolitiken strider mot folkrätten, undergräver tvåstatslösningen och bidrar till en förhöjd konfliktnivå.

Anf. 36 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag får väl påminna om att det är regeringen som är här i EU-nämnden i riksdagen och presenterar sin position och har ansvaret för att verka för att det blir ett bredare stöd för den position som regering har – om man efterfrågar det.

Vi säger att vi tycker att man behöver göra ett förtydligande. På samma tydliga sätt som man skriver om Hamas och Islamiska jihad, på samma sätt behöver man vara lika tydlig med att man verkar för fortsatta listningar när det gäller bosättare. Vi tycker inte att detta är tillräckligt tydligt.

Vi tycker att regeringens linje när det gäller UNRWA är extremt otydlig för att man säger olika saker på olika ställen. Vi tycker också att regeringen borde tacka andra EU-länder för att man har upprätthållit stödet till UNRWA och att regeringen borde vara tydlig med det. Det tycker jag inte att regeringen har varit.

Och jag tyckte inte att utrikesministern var tillräckligt tydlig med att hon faktiskt tänker driva på EU-nivå att man måste vara tydlig gentemot Israel att vi inte kan acceptera några så kallade agentlagar någonstans.

Anf. 37 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Det är delen om extremistiska bosättare som jag fortfarande inte förstår. Det jag säger där är att regeringen fortsätter att driva på för fler EU-sanktioner mot extremistiska bosättare. Det motsvarar exakt formuleringen när det gäller Hamas och Palestinska islamiska jihad, där vi säger att vi fortsätter att verka för fler listningar av personer och enheter som stöder Hamas eller Palestinska islamiska jihad.

Anf. 38 DANIEL RIAZAT (V):

Ordföranden ser jättebekymrad ut!

(ORDFÖRANDEN: Ja, det är jag.)

Ett råd är då att lägga undan partibeteckningen och vara ordförande för hela EU-nämnden.

(ORDFÖRANDEN: Och det är jag.)

Nu är det jag som pratar.

Precis som Matilda Ernkrans sa är det inte vi ledamöter som är under någon typ av utfrågning, utan vi är här för att delge våra ställningstaganden gentemot Sveriges ståndpunkt. Om vi säger att vi inte tycker att något är tillräckligt tydligt har vi rätten att säga det. Jag vet inte om ni kan visa någon paragraf att det kan ifrågasättas att man inte får säga det. Annars är det bra att gå vidare till beslut och inte gå in i huruvida Matilda Ernkrans eller någon annan har rätt eller fel.

Vi hanterar åsikter här, och vi delar inte samma åsikter om många

frågor. Bara det faktum att nio personer bland bosättarna är med på sanktionslistan efter över ett år av brutala attacker och ett massmord som har pågått i Gaza – tycker regeringen att det är tillräckligt?

Vi menar att man ska göra mer. Vi tycker inte att regeringen har gjort tillräckligt mycket, och ståndpunkten är inte tillräckligt långtgående. Därmed är detta en del av den avvikande ståndpunkten. Vi i oppositionen måste inte förklara ytterligare för regeringen, utan vi har redan framfört våra synpunkter i en timme. Jag tänker att vi kan gå vidare till beslut hellre än att vi ska bli utfrågade av ministern om varför tycker som vi gör. Ministern är här för att ta till sig av vad vi säger, inte tvärtom.

Anf. 39 ORDFÖRANDEN:

Jag ska förklara varför ordföranden är frustrerad, oavsett partibeteckningar.

Min uppfattning är att EU-nämnden är en plats för samråd där vi i så god utsträckning som möjligt ska försöka finna varandra. När vi försöker göra det från olika sidor av bordet, i den anda som detta förutsätter, måste vi försöka förstå varandra. Om vi inte gör det och om vi inte får svar på vad det är som skiljer åsikterna åt blir det också otydligt i protokollet. Det är min uppgift att försöka göra det tydligt för protokollet vari skillnaderna ligger. Om jag ska kunna finna att det finns en avvikande ståndpunkt måste vi på något sätt försöka förstå vad den avvikande ståndpunkten innehåller.

Jag upplever att utrikesministern på ett mycket tydligt sätt frågade vad mer hon kunde säga för att tillmötesgå oppositionen. Det är då enligt min mening inte orimligt på något sätt att försöka få klarhet i på vilka punkter man kan sträcka sig ytterligare för att tillmötesgå oppositionen. Det bör även ligga i oppositionens intresse.

Oavsett min partibeteckning är detta min ständiga ambition som ordförande i EU-nämnden. Det är inte att på något sätt ifrågasätta oppositionens roll eller ministern, som är här för att redogöra regeringens ståndpunkt. Men om vi ska försöka finna varandra måste det vara ömsesidigt. Annars går det inte. Och om vi inte kan förstå vad mer vi kan göra går det inte.

Det är därför jag är något frustrerad.

Anf. 40 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag vill bara påminna om att om regeringen vill ha ett starkare stöd för sin position och sin ståndpunkt är det, oavsett regering, regeringens ansvar att försöka söka det.

För egen del kan jag bara uttrycka att det som vi för fram här och som vi aviserar som avvikande ståndpunkter är exakt samma sak som fördes fram vid informationen med kabinettsekreteraren på utrikesutskottets möte i går. Regeringen har alltså haft alla möjligheter att lyssna in vad det är vi söker efter.

Eftersom jag gärna vill bidra kan jag vara ännu tydligare och säga att det till exempel inte framgår någonstans, i varken det skriftliga eller det muntliga underlaget – de muntliga underlagen är också lite olika, utifrån vad kabinettsekreteraren sa på utrikesutskottet i går och vad utrikesministern säger här nu – att regeringen faktiskt tycker att bosättarvåldet ska upphöra. Vi tycker därför att skrivningen är för otydlig när det gäller listningarna. Det känner vi att vi kan få föra fram.

När det gäller UNRWA är det en väldigt kort skriftlig ståndpunkt, och det fanns inte ens med där. Där har vi ändå försökt lyssna in. Vi tycker att det saknas en tydlighet och tar oss därför rätten att anmäla en avvikande ståndpunkt när det gäller det och även när det gäller det som vi kallar den israeliska agentlagen. Den var också uppe på utrikesutskottets möte i går. Vi håller i där, eftersom vi inte fick tillräckliga svar i går och inte får tillräckliga svar nu.

Det är vår bakgrund till detta.

Anf. 41 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Då lägger jag till det som skiljer oss åt när det gäller bosätтарvåldet och säger klart och tydligt att bosätтарvåldet måste upphöra.

Anf. 42 DANIEL RIAZAT (V):

Enligt vår mening har det från början varit ett problem att regeringen inte har motsatt sig bosätтарrörelsen som sådan, hela fenomenet med illegala bosättingar. Man har sagt att bosättingarna bryter mot folkrätten, men man har riktat in sig på att driva på för fler EU-sanktioner mot extremistiska bosättare. Det rör sig, enligt regeringens egen beskrivning, om väldigt få personer sett till de hundratusentals bosättare som faktiskt illegalt tar över andra människors hus och hem. För mig är det ett problem.

Det här har vi förklarat flera gånger. Därför menar jag att det måste finnas någon rimlighet i det. Det är bra att regeringen förtydligar om detta. Men regeringen har fortfarande inte sagt att de illegala bosätarna, vilket är alla bosätarna, helt enkelt skulle kunna få sanktioner riktade mot sig som bosätтарrörelse. Där har vi som sagt reserverat oss flera gånger tidigare.

Det finns alltså absolut skillnader.

Jag ber om ursäkt om jag lät lite för irriterad när jag pratade förra gången. Men det blir ganska absurt att sitta här som ledamot i oppositionen och se utrikesministern göra en massa miner och se jättekymrad ut, vilket har skett i princip på samtliga sammanträden i EU-nämnden jag har varit med på, och att ordföranden helt plötsligt börjar se bekymrad ut och börjar ifrågasätta oppositionen.

Jag förstår att det inte är en lätt situation att vara ordförande i ett sådant här fall, men jag kräver ändå någon form av respekt. Man måste inte sitta och göra grimaser etcetera. Det är något att tänka på inför framtida möten, även för utrikesministern.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Vad gäller miner eller för den delen grimaser vill jag säga att jag inte på något sätt har försökt göra sådana. Men vi är alla människor, vi har alla känslor och vi har alla åsikter. Och jag förbehåller mig rätten att behålla dem.

Anf. 44 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr ordförande! Jag kan skriva under på att vi alla är människor och att vi alla har känslor. Det är bra.

Utifrån det samråd som påbörjades med information i utrikesutskottet i går och det som vi har i dag tackar vi för vår del för en större tydlighet från utrikesministern. I det här läget anmäler vi alltså inte avvikande ståndpunkt när det gäller bosättardelen. Sedan kan vi väl påminna om att vi tidigare har anmält avvikande ståndpunkt när det gäller att stoppa handeln och sådant. Men vi anmäler inte avvikande ståndpunkt när det gäller bosättarna utan tackar för förtydligandet.

Men de andra två avvikande ståndpunkterna står vi kvar vid; det gäller den så kallade agentlagen och UNRWA.

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Då har vi gjort framsteg vid dagens möte.

Anf. 46 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Jag håller med Vänsterpartiet. Jag tycker inte heller att den sista delen av diskussionen har skötts med den neutralitet man kan förvänta sig. Det vill jag instämma i. Jag förväntar mig mer och tycker inte att vi eller något parti ska bli behandlade på det sättet i EU-nämnden. Jag vill inte se grimaser eller annat. Det gör nämligen inte vi gentemot vare sig ministrar eller ordföranden.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Om det senare kan vi ha olika uppfattningar.

Anf. 48 STEFAN OLSSON (M):

Jag vill säga något kort om hur föredragningen i utrikesutskottet egentligen gick till. Jag var själv där och vet hur det gick till. Det var inga oklarheter i kabinettsekreterarens föredragning i utskottet, och det är samma ståndpunkt som föredras av utrikesministern i dag.

Om Socialdemokraterna hade problem att förstå vad ståndpunkten var i går har det alltså inte med regeringen att göra utan snarare med Socialdemokraternas förmåga att förstå.

Anf. 49 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag ska inte förlänga detta. Men det är väl bra med tanke på protokollet och uppteckningarna att jag säger att också jag deltog på informationen i utrikesutskottet under gårdagen. Jag har alltså mycket bra koll på vad som sades och vad som inte sades.

Anf. 50 ORDFÖRANDEN:

Jag finner därvidlag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande ståndpunkt som är gemensam från Vänsterpartiet och Miljöpartiet och en från Socialdemokraterna.

Vi går till dagordningspunkt 6, Demokratiska republiken Kongo.

Anf. 51 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Herr ordförande! Jag vill bara inledningsvis säga att jag kommer till EU-nämnden med den största respekt. Mitt syfte är att samla så brett stöd som möjligt för regeringens ståndpunkt. Om jag i dag men också i framtiden ska kunna anpassa mig för att kunna få så brett stöd som möjligt

är det naturligtvis viktigt att jag förstår vari skillnaderna ligger. I det här fallet, när det gällde Västbanken, förstod jag verkligen inte. Det var genuint.

Om man uppfattar uttryck av förvåning som grimaser tror jag att man har övertolkat. Jag har nämligen den största respekt för nämnden. Det vill jag verkligen framhålla.

Då går vi vidare till att prata om den tredje diskussionspunkten: Demokratiska republiken Kongo. Situationen i östra DRK är mycket allvarlig. I början av 2025 inledde den väpnade rebellgruppen M23 en ny offensiv i Nordkivu i östra DRK med stöd av Rwandas försvarsmakt. Provinshuvudstaden Goma intogs den 26 januari. FN har rapporterat om minst 3 000 dödade och tusentals skadade i striderna. Även internationella fredsbevarande trupper har lidit förluster. Offensiven har fortsatt i Sydkivu där provinshuvudstaden Bukavu nu kontrolleras av M23 och Rwanda.

Det internationella samfundet och EU, inklusive Sverige, har upprepade gånger fördömt M23:s och Rwandas agerande i östra DRK och uppmanat Rwanda att omedelbart dra tillbaka landets trupper från östra DRK. EU har också uppmanat Rwanda och DRK att återvända till förhandlingsbordet.

Vid rådets möte kommer EU att diskutera åtgärder som kan vidtas för att sätta tryck på parterna. Sverige verkar inom EU till stöd för folkrätten, oavsett kontext och geografi. Regeringen kommer att fortsätta att framhålla att DRK:s territoriella integritet och suveränitet måste respekteras. Regeringen driver tillsammans med andra länder inom EU på för åtgärder med syfte att sätta ytterligare press på Rwanda.

Diskussionerna inbegriper bland annat möjliga restriktiva åtgärder och en översyn av EU:s utvecklingssamarbete inklusive EU:s budgetstöd. Även andra optioner kan bli aktuella, till exempel en suspendering av EU:s samförståndsavtal med Rwanda om kritiska råvaror.

En halv miljon människor har tvingats fly sedan början av året. De humanitära behoven var enorma redan vid utgångsläget. Mer än 21 miljoner människor är i behov av humanitärt stöd i landet. Det är en av de högsta siffrorna globalt.

Sverige tar ett stort ansvar för att rädda liv och lindra nöd. Under 2024 var DRK ett av Sveriges största mottagarländer av humanitärt bistånd.

Det finns en risk för regional eskalering av konflikten. Regeringen välkomnar de regionala initiativ som pågår för att nå en fredlig lösning och för att hantera grundorsakerna till konflikten. Sverige och EU arbetar till stöd för dessa processer.

Ett starkt engagemang från länderna i regionen är avgörande. Det är positivt att de regionala samarbetsorganisationerna SADC och EAC aktivt verkar för en politisk lösning. Och Afrikanska unionen har fördömt M23:s agerande och uppmanar till omedelbar vapenvila.

Anf. 52 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Tack för dragningen av ståndpunkten, utrikesministern! Det var intressant.

Utvecklingen är verkligen fruktansvärd och otroligt bekymmersam. Vi har sett det från och till under många år. Det är ju en 30-årig konflikt som fortfarande pågår i allra högsta grad. Vi ser M23 flytta fram och ta nya städer i östra Kongo. Det är en fruktansvärd situation.

Jag gläds åt att det jag nu hörde utrikesministern säga muntligen var mycket mer omfattande än det skriftliga underlaget. Bland annat ingick också avtalet med Rwanda om vissa mineraltillgångar.

Jag vill egentligen bara att utrikesministern utvecklar det lite. Europaparlamentet har tidigare, nu i veckan eller förra veckan, antagit en resolution om att suspendera det avtalet. Var befinner sig diskussionerna om avtalet? Ser det ut att faktiskt kunna bli en suspendering, eller är det i ett mycket tidigt skede? Hur ser stödet ut?

Jag önskar att man kan utveckla den delen och över huvud taget vad mer man kan göra för att sätta press på Rwanda.

Anf. 53 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):
Herr ordförande! Tack för frågorna, Alexandra Völker!

EU har sedan ett år tillbaka ett samförståndsavtal med Rwanda om hållbara värdekedjor för kritiska råvaror. Redan 2023 slöts liknande avtal med DRK och Zambia samt 2022 med Namibia. I flera av dessa länder finns råvaror som är avgörande för den gröna och digitala omställningen.

Avtalen syftar till att stärka lokal kompetens för hållbart utvinnande och förädling av kritiska råvaror. Det är viktigt att fördelarna med utvinning av naturresurser i större utsträckning kommer lokalbefolkningen till del. Samarbetet ska också främja spårbarhet och transparens och på så sätt bidra till att motverka illegal handel med dessa råvaror.

I ljuset av den eskalerande konflikten har EU och Sverige återkommande fördömt Rwandas och M23:s agerande. I kommunikationen har det understrukits att EU och dess medlemsstater kommer att överväga samtliga tillgängliga verktyg som svar på utvecklingen. Bland de åtgärder som diskuteras i EU-kretsen finns en suspension av detta samförståndsavtal. Regeringen motsätter sig inte en sådan åtgärd.

Anf. 54 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det verkar finnas stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går till dagordningspunkt 7, Iran.

Anf. 55 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr ordförande! Den senaste Irandiskussionen på ministernivå i EU genomfördes i december 2022. Rådsslutsatserna som då antogs är i mångt mycket fortsatt relevanta:

- den mycket tydliga positionen till stöd för mänskliga rättigheter
- ett otvetydigt förkastande av godtyckliga frihetsberövanden av tredjelandsmedborgare, inklusive dem med dubbelt medborgarskap
- skarp kritik mot vapenleveranser till Rysslands anfallskrig mot Ukraina
- ett självklart krav att Iran aldrig ska utveckla eller tillskansa sig kärnvapen
- ett fördömande av Irans destabiliserande agerande i Mellanöstern och dess stöd till terroristgrupper och andra icke-statliga aktörer i regionen.

Regeringen menar att detta alltså utgör en god grund för EU:s Iranpolitik. Samtidigt har Iran, regionen och omvärlden förändrats under de dryga två år som gått sedan slutsatserna antogs.

Regeringen välkomnar att Iran tas upp som diskussionspunkt på detta FAC. Det är viktigt att EU står enat kring en tydlig Iranpolitik som kombinerar skarpa budskap och beslut med en beredskap till engagemang när och där det bedöms möjligt och motiverat för att tillgodose våra intressen.

Den iranska regeringen, som tillträdde förra sommaren, har sagt sig söka förbättrade relationer med omvärlden, inklusive Europa. Men regeringen ser inte att en förbättrad relation mellan EU och Iran är möjlig så länge Iran ägnar sig åt säkerhetshotande verksamhet i Europa, inklusive Sverige. Påverkansoperationer mot svenska intressen och andra säkerhetshotande verksamheter som vi sett exempel på under senare tid är oacceptabla. Det måste upphöra, vilket vi också understryker i våra bilaterala kontakter med Iran.

Irans militära stöd till Rysslands aggressionskrig mot Ukraina utgör ett direkt hot mot Europas och därmed även Sveriges säkerhet. EU har agerat resolut, även genom sanktioner, och behöver ha beredskap för att fortsätta göra det.

Regeringen fortsätter även att verka för EU-enighet för en listning av Irans islamiska revolutionsgarde, IRGC, under EU:s sanktionsregim mot terrorism i enlighet med riksdagens tillkännagivande. Jag avser att lyfta frågan på nytt vid måndagens diskussion.

I Mellanöstern är Irans negativa roll i de senaste årens utveckling tydlig både direkt och indirekt. Sverige och EU har återkommande fördömt Irans destabiliserande handlingar inklusive attackerna mot Israel. Ytterligare sanktioner har införts vid upprepade tillfällen. Irans ombud i regionen är nu försvagade, och Irans regionala inflytande har minskat. Men utvecklingen är osäker.

EU måste framföra tydliga budskap till Iran om vikten av maximal återhållsamhet och en politik som bidrar till diplomatiska lösningar på regionens konflikter. En förtroendefull dialog mellan EU och tongivande regionala aktörer är därför nödvändig.

I takt med att Irans ombud försvagats har oron vuxit över Irans kärntekniska program. I oktober 2025 löper också FN:s säkerhetsråds resolution 2231 till stöd för det kärntekniska avtalet ut. Detta understryker behovet av att med diplomatiska och politiska medel adressera den kärntekniska frågan. Ett Iran med kärnvapenkapacitet skulle riskera att leda till en regional kapprustning och vore också farligt för världen i stort.

Slutligen fortsätter situationen vad gäller mänskliga rättigheter i Iran att vara mycket svår. Detta gäller inte minst för kvinnor och flickor liksom för etniska och religiösa minoriteter. Särskilt oroväckande är det stora antalet avrättningar som genomförts. Regeringen fortsätter att verka för att EU ska upprätthålla det internationella trycket på Iran, för att säkerställa att de mänskliga rättigheterna respekteras och för att repressionen ska upphöra.

Anf. 56 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Ordförande! Jag tackar utrikesministern för redogörelsen.

Det är väldigt bra att Iran kommer upp som diskussionspunkt. Där instämmer jag med utrikesministern. Jag blir lite nyfiken på om utrikesministern kan säga någonting om bedömningen av varför det sker just nu. Vi tycker som sagt att det är jättebra att det här tas upp. Det var över två år sedan sist. Under den tiden är det många som har efterlyst att Iran tas upp som diskussionspunkt. Det har efterlysts många gånger. Varför görs det precis just nu? Vad är skälet till att Iran blir en punkt nu? Det måste ju ändå finnas ett skäl bakom, men jag tycker inte riktigt att det framkommer här. Det skulle vara väldigt intressant att höra om det.

Vi har inga större invändningar mot ståndpunkten. Det är jättebra att vi nu har det här samlade stödet med enhällighet för terrorlistning av IRGC. Detta är någonting som inte har varit uppe här. Till slut fick vi gå riksdagsvägen. Det är bra att utrikesministern kommer att verka för det och lyfta den frågan. Förs det några bilaterala samtal som utrikesministern genomför för att skapa den här enigheten? Vi vet ju att det finns ett antal stater som blockerar detta.

Sedan undrar jag lite allmänt – det är lite svårt att fullt ut förstå regeringens ståndpunkt. EU bör använda sig av de verktyg som står till buds för att påverka Irans agerande, framhåller man. Skulle utrikesministern kunna utveckla lite vad det är regeringen driver? Vad är det för verktyg som regeringen ser att man skulle kunna använda? Det är samma sak när det gäller att adressera Irans kärntekniska program. Lite tydligare: Vad är det man faktiskt anser att man skulle kunna göra på det området? Vad är det för konkreta åtgärder som man anser att EU ska vidta? Även när det kommer till att upprätthålla trycket på Iran när det gäller kvinnors och flickors situation är det en ganska luddig formulering. Det är lite svårt att fullt ut förstå vad regeringen driver på den här punkten. Skulle utrikesministern även där kunna uttrycka lite tydligare vad som är Sveriges ståndpunkt?

Anf. 57 DANIEL RIAZAT (V):

Jag ska inte upprepa det som Alexandra Völker förtjänstfullt tog upp. Det jag undrar gäller specifikt avrättningar. Jag hörde någon gång ministern säga att det finns någon typ av ambition att närma sig en dialog med väst eller någonting liknande; jag minns inte exakt hurdan beskrivningen var. År 2024 slog man rekord i antal avrättningar, möjligtvis med undantag för 1988, då massavrättningar av politiska fångar ägde rum i Iran. Vi pratar om ett läge som är betydligt värre än vad det var då, oavsett vad den brutala iranska fundamentalistregimen säger.

Med anknytning till den punkt som precis togs upp undrar jag vilka metoder som används. Om jag minns rätt var det till och med vid de enorma kvinna-liv-frihet-protesterna för ett par år sedan så att det tog väldigt lång tid innan den svenska regeringen ens kallade ambassadören till sig för att prata. Det var ambassadören som ringde den svenska dåvarande utrikesministern för att säga att Sverige inte får tala emot det som händer i Iran och så vidare. Jag undrar bara: Har det förändrats? Vi hör så sällan om Iran från regeringen numera, så man undrar ju vad som händer med tanke på den negativa utvecklingen i landet.

Anf. 58 MALIN BJÖRK (C):

Ordförande! Punkten om att terrorlista IRGC är naturligtvis viktig. Jag hörde att utrikesministern sa att detta skulle ”lyftas” – det var det ord hon använde. Man ska alltså inte bara verka för enighet, som det står i det skriftliga underlaget. Jag vill bara höra om det innebär att man avser att lyfta detta vid bordet, så att det inte bara sker via inofficiella kontakter. Vi i Centerpartiet anser att det är viktigt att det sker.

Anf. 59 REBECCA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag tackar utrikesministern för föredragningen.

För att få till en förändring på sikt krävs det stärkta mänskliga rättigheter och att man på olika sätt stöttar demokratin. Frågan som vi ställer oss är: Hur vill regeringen stötta de demokratiska rörelser som finns, fri press och så vidare i Iran?

Anf. 60 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGÅRD (M):

Herr ordförande! Jag börjar med Alexandra Völkers fråga: Varför nu? Ja, det kan man fråga sig. Ämnet är ju angeläget och skulle säkerligen ha kunnat komma upp tidigare. Jag tror att det handlar om deras del i utvecklingen i regionen. De är ju en mycket destruktiv kraft i regionen. Men jag tror också att det beror på det faktum att det kärntekniska avtalet löper ut i oktober 2025; Sverige och EU har varit aktiva och värvat att avtalet ska upprätthållas. Det är väl min gissning.

När det gäller listningen av IRGC kommer jag att lyfta frågan vid bordet. Vi för också olika samtal med medlemsstater i frågan och försöker agera konstruktivt för att driva processen framåt. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<

När det gäller MR-situationen i Iran vill jag verkligen förvissa nämnden om att regeringen kontinuerligt ser över de verktyg som finns för att bemöta Irans agerande på ett så verkningsfullt sätt som bara är möjligt. Regeringen har både enskilt och gemensamt med övriga EU kraftfullt fördömt de iranska myndigheternas våld mot fredliga demonstranter och andra kränkningar av mänskliga rättigheter. Det har skett i uttalanden och i direkta samtal med iranska företrädare, även på ministernivå. Sverige och EU har också vidtagit en rad konkreta åtgärder gentemot Iran, inklusive utökade sanktionslistningar. Vi fortsätter att agera för starkast möjliga internationella tryck på Iran även i FN.

Senast i januari i samband med FN:s allmänna ländergranskning av Iran i MR-rådet lämnade Sverige tydliga uppmaningar i flera allvarliga MR-frågor, såsom situationen för kvinnor och flickor, som är fruktansvärd, etniska och religiösa minoriteters rättigheter och tillämpningen av dödsstraffet. Dödsstraffet är också någonting som jag har tagit upp med min motpart i Iran vid direkt möte.

Den nya regering som tillträdde förra sommaren har sagt att den har ambitionen att närma sig väst. De har också sagt att de har ambitionen att kvinnor ska få ta större del i det politiska livet. Jag redogjorde egentligen bara för vad de själva har sagt. Men här bör vi nog titta väldigt mycket på vad de faktiskt gör, och det är ett oerhört bekymmersamt och destruktivt agerande från Iran. Precis som jag framhöll ökar avrättningarna, och det är vedervärdigt. Det var också därför jag tog upp denna fråga i mitt bilaterala möte med den iranska utrikesministern.

Anf. 61 DANIEL RIAZAT (V):

Jag har en följdfråga. EU-länderna har ju haft en betydligt mer inhuman asyl- och flyktingpolitik under de senaste åren. Det gäller även gentemot människor som har flytt från Iran och den fruktansvärda regim som utrikesministern precis har pratat om. Jag undrar bara hur samtalen i fråga om Iran förs – finns det någon typ av diskussion mellan EU-länderna om att kanske fundera över att man å ena sidan anser att läget för MR är fruktansvärt i Iran men å andra sidan kan utvisa människor dit? Vill utrikesministern säga någonting om det? Frågorna hänger ändå ihop med varandra. Om man nu tycker att MR-situationen är så fruktansvärd, vilket jag håller med om, hur kan man då inom EU-länderna tycka att det är fullt normalt att skicka människor till den fruktansvärda situationen? Vill utrikesministern säga något om det?

Anf. 62 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr ordförande! Just migrationspolitiken ligger ju i ett annat råd. Men generellt kan man säga att det sker en bedömning i det enskilda fallet. Generellt sett gör Migrationsverket en annan bedömning när det gäller kvinnor som skulle vara föremål för utvisning jämfört med män. Men med det sagt är det också så att det görs individuella prövningar, för det är individuella omständigheter i varje fall.

Anf. 63 ALEXANDRA VÖLKER (S):

Jag tackar utrikesministern för svaren. Det var bra att höra att frågan om terrorlistning av IRGC kommer att lyftas både vid bordet och i direkta samtal.

Men jag funderar fortfarande ändå lite på vad det är som Sverige driver mer konkret och vilka vägar man ser framåt.>>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<. Men vi kan konstatera att Iran verkligen utgör ett hot mot EU och mot Sverige. Det får vi återkommande bevis för. Det kommer ständigt nya otroligt allvarliga rapporter om alltifrån stöd till Ryssland till att man använder sig av gängkriminella i Sverige för att nå sina mål. Det är verkligen en otroligt allvarlig situation. Vad är det som regeringen ser att EU kan göra för att agera gentemot Iran? Jag skulle ändå vilja ha ett lite tydligare svar på den frågan.

Anf. 64 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Herr ordförande! Det finns andra listningar än EU:s terrorsanktionsregim. Som jag också sa i mitt förra svar försöker vi ständigt komma med nya listningar. Det är ett sätt. Men förutom det förtydligandet tror jag att jag inte har mer att tillägga utöver mitt tidigare svar.

Anf. 65 ORDFÖRANDEN:

Jag har inte hört några avvikande ståndpunkter och konstaterar därför att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 8, Övriga frågor.

Anf. 66 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

2024/25:22

Herr ordförande! Under den här punkten hade jag tänkt informera om att vi kommer att hålla associeringsråd mellan EU och Israel i samband med FAC, men det har vi redan varit inne på. Sedan tänkte jag också bara nämna att det även äger rum en informell middag om den humanitära situationen i Mellanöstern.

21 februari

Anf. 67 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för den informationen.

Med det tackar vi också utrikesministern med medarbetare för medverkan vid dagens sammanträde och önskar en trevlig helg när det blir dags och lycka till.

Anf. 68 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M):

Tack detsamma!

§ 2 Jordbruks- och fiskefrågor

Landsbygdsminister Peter Kullgren

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för jordbruk och fiske den 27 januari 2025

Information och samråd inför möte i Europiska unionens råd för jordbruk och fiske den 24 februari 2025

Anf. 69 ORDFÖRANDEN:

Det är samråd med landsbygdsminister Peter Kullgren. Vi börjar med återrapport. Varsågod, statsrådet.

Anf. 70 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Vi svarar på frågor, om det finns sådana.

Anf. 71 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor, och vi tackar för informationen.

Vi går till rådsdagordningens punkt 3, Genomförande av principen om landsbygdssäkring.

Anf. 72 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ordförande! I EU:s landsbygdvision framhålls principen om landsbygdssäkring som ett viktigt verktyg för att nå EU:s vision om starkare, mer sammanlänkande, resilienta och välmående landsbygdsområden till 2040.

Det polska ordförandeskapet har initierat en diskussion om genomförandet av landsbygdssäkring. Landsbygdssäkring innebär att en bedömning av konsekvenser för landsbygderna görs innan ett förslag till regelverk, insatser eller åtgärder läggs fram.

Vi vet att insatser inom många olika politikområden påverkar förutsättningarna för utvecklingen i våra landsbygder. Därför behöver vi veta om och hur olika beslut påverkar landsbygdsområden. Vi får heller inte glömma att landsbygdsområden ser olika ut och har olika förutsättningar. Även detta bör tas hänsyn till.

Det polska ordförandeskapet har utformat två frågor till diskussionen. Den första rör möjlig förbättring av mekanismen för landsbygdssäkring.

Vår erfarenhet är att det tar tid att förändra arbetssätt och att det därför gäller att hålla fast vid landsbygdssäkring som verktyg. Det behövs också kunskaper om landsbygdernas utmaningar och möjligheter för att kunna göra nödvändiga analyser.

Att använda sig av konkreta exempel på vad olika förslag innebär för landsbygderna och för hur beslut, insatser och åtgärder kan utvecklas för att bättre passa landsbygdernas förutsättningar har visat sig framgångsrikt för att höja kunskapsnivån.

Den andra frågan handlar om hur landsbygdsutveckling bättre kan integreras i EU:s strategier, politik och möjligheterna till finansiering utanför den gemensamma jordbrukspolitiken.

Regeringen menar att landsbygdssäkring är ett bra verktyg. Landsbygdssäkring kan belysa hur EU:s olika politikprogram och fonder möter de utmaningar och möjligheter som finns på landsbygderna och kan ge vägledning om eventuella anpassningar.

En bra start är även att använda sig av redan fastlagda principer. Det finns till exempel inom sammanhållningspolitiken ett antal principer som ska följas för utformning av åtgärder. Bland annat ska insatser vara utformade utifrån platsens behov.

En bra start för landsbygdssäkring inom sammanhållningspolitiken är därför att säkerställa att politiken genomförs i enlighet med dessa principer. Regeringen välkomnar att kommissionen använder sig av landsbygdssäkring i de beslut som den fattar.

Regeringen anser också att förslag som har budgetära konsekvenser ska finansieras genom en omprioritering inom befintliga ramar och att det är angeläget att åtgärder inte leder till onödig administrativ börda för företag, myndigheter eller organisationer.

Anf. 73 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Tack, landsbygdsministern, för föredragningen.

Från Miljöpartiets sida vill vi framhålla vikten av hållbar utveckling som en förutsättning för detta. Jag skulle gärna vilja skicka med en ekosystemansats som en utgångspunkt för förvaltning av mark och vatten, vikten av klimatanpassning och en snabb övergång till förnybar energi. Vi ser det som helt centrala delar av principen för landsbygdssäkring.

Mycket av landsbygdsfrågorna handlar också om resiliens inte minst utifrån ett förändrat säkerhetsläge. Det handlar om vikten av att kunna få fram livsmedel och kunna stå emot olika prövningar. Det är också viktigt att ge människor i landsbygder förutsättningar för att kunna vara en del av omställningen.

Vad jag funderar på är naturrestaureringslagen. Vi vet att 83 procent av EU:s ekosystem är i dåligt skick. Det sammanfaller också med svårigheter att kunna få fram livsmedel som en konsekvens av klimatförändringar. Det handlar om torka, översvämningar, insektsangrepp med mera.

Restaureringslagen skulle kunna gå hand i hand med att främja landsbygdssäkringen. För att kunna genomföra detta är det viktigt att en finansiell börda inte faller på den som producerar livsmedel. Därför har det också framförts att det finns ett behov av att tillföra mer medel för genomförandet.

Jag hörde vad som sades om omprioritering. Jag vill ta tillfället i akt att fråga: Hur ser landsbygdsministern på att införa en särskild fond för att implementera restaureringsförordningen och att göra det på ett sätt som också kan gynna landsbygdssäkringen?

Anf. 74 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Tack till landsbygdsministern för detta. Vi socialdemokrater tycker att ståndpunkten är bra formulerad. Jag börjar med det. Jag har en fråga och ett litet medskick.

Det lilla medskicket är det som också lyftes fram av Miljöpartiet, nämligen hållbarhetsfrågorna. Det ska vara socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart att främja en levande landsbygd såväl som ett samhälle som är uppbyggt på ett hållbart sätt. Det är också någonting som landsbygdssäkrar långsiktigt, anser vi. Att ta med det perspektivet, som statsrådet tidigare har sagt sig värna i de här sammanhangen när det

handlar om landsbygden, är viktigt i både dessa frågor egentligen. Det är ett medskick.

I ståndpunkten finns också många goda skrivningar. Vi vill mest påpeka att hållbarhet i mångt och mycket också handlar om landsbygdssäkring.

Det andra som är lite mer en fråga gäller hur regeringen kan ta med sig svenska exempel. På vilket sätt arbetar regeringen i dag med landsbygdssäkring i Sverige som man kan ta med sig till bordet?

Anf. 75 Landsbygdminister PETER KULLGREN (KD):

Tack så mycket för medskick.

Jag börjar med Miljöpartiets fråga. Jag känner inte riktigt att det är här och nu som vi talar om de budgetära frågorna i detalj. Det kommer vi att ha all anledning att återkomma till inte minst i MFF-processen längre fram.

Vad gäller Jytte Gutelands fråga har Sverige kommit en bit. År 2018, redan under tidigare regering, gavs uppdrag till Tillväxtverket att arbeta fram en metodik för hur vi ska arbeta i Sverige med den här typen av frågor. Jag vet att väldigt många kommuner själva har infört det arbetet. Den metodiken utvecklas kontinuerligt. Tillväxtverket är med i det arbetet och stöttar, supporterar och utvecklar.

Det är klart att på tjänstemannanivå, i arbetsgrupper och så vidare, har vi delgett övriga medlemsstater hur vi har arbetat. Det är ett kontinuerligt arbete som vi har bedrivit under processen.

Anf. 76 REBECKA LE MOINE (MP):

Vi får väl ta frågan om budgetsatsningar, EU-fonder och liknande vid ett annat tillfälle, läser jag av ministern. Jag vill ändå göra medskicket.

En sak som jag glömde att nämna är djurvälståndet. Jag hoppas att det kommer att finnas med hela vägen i diskussionerna, inte minst utifrån ett resiliensperspektiv.

Då tänker jag på uppkomsten av epidemier och pandemier som kan komma av en dålig hållning helt enkelt och ett alltför stort tummande på djurvälstånd.

Nu är det några delar av reformarbetet inom EU som rör transporter och liknande. Det handlar om att verkligen skicka med det i alla olika sammanhang som ni har möjlighet att lyfta frågan om djurvälstånd. Jag tror att det också går hand i hand med intentionen att värna våra svenska bönder. Det medskicket vill jag passa på att göra.

Anf. 77 STAFFAN EKLÖF (SD):

Jag kan börja med att för informationens skull påminna om att regeringen redan har lagt 30 miljoner mer i år för restaurering av betesmarker och slåttermarker. Det kommer att stiga till 40 miljoner nästa år och 50 året därpå.

Anf. 78 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går till dagordningspunkt 4, Marknadssituationen, särskilt efter invasionen av Ukraina.

Anf. 79 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ordförande! Vid rådsmötet kommer kommissionen att informera om situationen på jordbruksmarknaderna följt av en diskussion. Situationen har stabiliserats trots de pågående geopolitiska kriserna.

Under det senaste året har priserna på insatsvaror i Sverige varit stabila, och tillsammans med lägre räntenivå kan det minska jordbrukets kostnader. Avräkningspriserna är samtidigt relativt höga för animaliesektorena, och lönsamheten är därför generellt god även om det är stor variation mellan olika företag.

Spannmålspriserna har backat under det senaste året och är i dag lägre än innan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. I nuläget är det framför allt spannmålssektorn som uppvisar en något sämre lönsamhet.

Regeringen är positiv till att ordförandeskapet lyfter frågan om marknadssituationen på rådet. Regeringen anser att det är viktigt att eventuella förslag för att möta utmaningar på jordbruksmarknaden belyses på ett transparant sätt.

Regeringen anser vidare att det är centralt att fortsätta att underlätta för Ukrainas export av spannmål och oljeväxter för att därigenom främja deras jordbruk.

Mot bakgrund av att regeringen driver en budgetrestriktiv linje är det viktigt att säkerställa att eventuella förslag som kommissionen presenterar inte innebär nya åtaganden som på kort eller lång sikt inte kan finansieras inom befintliga ekonomiska ramar.

Anf. 80 MALIN BJÖRK (C):

Ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen!

Med tanke på den senaste utvecklingen, och då särskilt med USA, måste Europas fullständiga stöd till Ukraina markeras tydligare. Vi i Centerpartiet anser att regeringens budgetrestriktiva linje måste omprövas för att skapa förutsättningar för ett utökat stöd till Ukraina. Det gäller egentligen på alla områden.

För att på riktigt spegla den politiska ambitionen att Ukrainas sak är vår har vi en uppfattning om att vi inte vill se det begränsas av ett begränsat budgetutrymme. Därför kan vi inte stå bakom den sista meningen i den ståndpunkt som redovisades här. Jag förutser i varje fall att vi kanske behöver anmäla en avvikande ståndpunkt.

Anf. 81 JYTTE GUTELAND (S):

Ordförande! Tack än en gång till statsrådet!

Vi socialdemokrater är glada över att situationen för Ukraina nu framkommer tydligt i ståndpunkten och vikten av att man får ut sitt spannmål. Det är centralt för Sverige i diskussionen. Det är väldigt bra särskilt i det läge vi befinner oss i nu med allt tuffare press mot Ukraina och mindre stöd, åtminstone det politiska stödet. Därför är det viktigt att vi snarare växlar upp också när det gäller de stora ekonomiska bidragen. Där får man räkna med möjligheten för Ukraina att behålla exporten som en väldigt viktig ekonomisk kraft för landet. Det är bra.

Vi vill också gärna ställa frågan hur statsrådet ser på läget för Ukraina och Ryssland. Vad är det ekonomiska läget när det handlar om marknadssituationen för livsmedel? Alla bidrag är ju viktiga. Vi vill gärna höra statsrådets analys av hur landet ligger, så att säga, i den frågan.

En fråga som lyftes i den livsmedelspolitiska debatten i riksdagen i veckan var matpriserna. Vi ser nu åter ökade priser på hemmaplan. Till detta finns många skäl. Vi socialdemokrater har lyft detta med en matpris-kommission men inte funnit stöd för det från regeringens sida. Vi ställde en del frågor i debatten i riksdagen, och representanten från det stora regeringspartiet sa då att det inte var aktuellt.

Det finns många underliggande faktorer som förklarar priserna och prishöjningarna. Vi ser livsmedelsledet som väldigt centralt, men även lantbrukarnas situation är såklart viktig. Vi vill höra hur statsrådet ser på detta. Vad har vi att vänta? Vad är läget när det gäller priserna och prisutvecklingen? Vad är det som drabbar Europas bönder? Vad är det som drabbar de svenska bönderna när det gäller priser? Hur kan vi förekomma höjningarna?

Situationen är väldigt allvarlig när det gäller de höga priserna på mat för vanligt folk, både i Sverige och i andra delar av Europa. Hur analyserar statsrådet läget där? Hur kan man få till en bättre marknadssituation?

Anf. 82 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ordförande! För att börja med frågan från Centerpartiet kan jag konstatera att just i det här avseendet markerar den budgetrestriktiva linjen åtgärder och insatser för att hantera marknadsstörningarna inom EU. Det är ett viktigt medskick. Sedan kommer säkert den här diskussionen att återkomma i de mer långtgående diskussioner som andra statsråd primärt har ansvar för vad gäller MFF:en.

Jag går så till Jytte Gutelands fråga generellt kring Ukraina. De har såklart en enormt tuff situation, men de har ändå visat en enorm styrka inom jordbrukssektorn och på ett otroligt sätt kunnat upprätthålla produktion över huvud taget.

Vi har under lång tid varit med och drivit fram flera initiativ för att säkerställa inte minst säkra transportvägar för livsmedel ut ur Ukraina men också att inte flödena av livsmedel bryts gentemot människor i andra delar av världen som också lider stor nöd. Det har varit en dubbelbottnad insats. Det är förstås oerhört centralt för Ukraina att man fortsätter att få intäkter för det spannmål man exporterar, som det många gånger handlar om. Å andra sidan är det också oerhört centralt att mat fortsätter att komma fram till dem som annars inte skulle ha någon mat.

Jag har haft förmånen att få träffa både förutvarande och nuvarande jordbruksminister i Ukraina vid några tillfällen. Man har ett oerhört fokus på att hitta nya sätt att kunna bibehålla och upprätthålla sin produktion. Man har Grain from Ukraine-initiativet, och man har pratat om Food from Ukraine-projekt. Vi följer naturligtvis detta och ser vad vi möjligtvis kan bidra med ytterligare i dessa avseenden.

Vi följer alltså situationen noga och för också en nära dialog, både direkt och indirekt, med Ukraina.

Om vi tittar på prissituationen generellt kan vi konstatera att det har varierat lite den senaste tiden vad som har drivit priser. Det har varit extremt höga priser på insatsvaror i vissa lägen. Det har varit bristsituationer för vissa livsmedel, vilket såklart också har pressat upp priser. Vi har en situation just nu där vi kan konstatera att priserna fortsätter att stiga också på grund av dåliga skördar. Det kan vara brist på vissa varor – just nu är det exempelvis kaffe som vi har höga priser på –

som också kan ha naturliga fluktuationer. En dålig skörd, även om man inom jordbruket är van vid sådana, påverkar ju. Särskilt i ett läge som redan är ansträngt kan det bli extra mycket, och det påverkar som sagt även i Sverige.

Den vidare diskussionen kring matpriser kanske inte hör hemma precis här. Jag återkommer gärna till det. Det är klart att regeringen kontinuerligt följer utvecklingen vad gäller all inflation men särskilt vad gäller matpriser.

I allt detta är det centralt – och regeringen driver också den linjen – att vi behöver öka vår livsmedelsproduktion, av en lång rad skäl. Vi ser också framför oss att stärkt lönsamhet och robusthet inom jordbruket är väldigt centralt för att vi på ett bättre sätt från primärproducenter och egentligen hela kedjan ska kunna hantera variationer som antingen kan förekomma naturligt eller vara påverkade av yttre omständigheter.

Anf. 83 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar då att Malin Björk anmälde en avvikande ståndpunkt från Centerpartiet men att det utöver detta finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Finns det någon övrig punkt? Jag hittar ingen sådan på vår dagordning. Det kanske inte finns någon.

Anf. 84 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Ordförande! Jag vet inte om det har kommit några övriga frågor väldigt sent, men jag har i alla fall ingen nu.

Anf. 85 ORDFÖRANDEN:

Och ingenting som det ska samrådas om i alla fall.

Då tackar vi landsbygdsministern med medarbetare för deltagandet vid dagens sammanträde med EU-nämnden och önskar en trevlig helg när det blir dags.

Anf. 86 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD):

Detsamma!

2024/25:22
21 februari

§ 3 Allmänna frågor

Statsrådet Jessica Rosencrantz

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 28 januari 2025

Återrapport från informellt ministerrådsmöte den 17–18 februari 2025

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för allmänna frågor den 25 februari 2025

Anf. 87 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statsrådet och EU-ministern Jessica Rosencrantz hjärtligt välkommen. Vi ska gå över till allmänna frågor, allmänna rådet, och börjar med återrapport.

Anf. 88 Statsrådet JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Ordförande! Allmänna rådets senaste möte hölls den 28 januari i Bryssel. Tidigare i veckan, den 17–18 februari, hölls ett informellt möte i allmänna rådet. Vid båda tillfällena företrädde jag Sverige.

Nämnden har tagit del av de skriftliga återrapporterna. Jag har ingenting att tillägga.

Anf. 89 ORDFÖRANDEN:

Det ser inte ut som att någon av nämndens ledamöter heller har det. Då tackar vi för informationen.

Vi går in på dagordningspunkt 3, Förberedelser inför Europeiska rådets möte den 20–21 mars 2025: utkast till kommenterad dagordning.

Anf. 90 Statsrådet JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Den 20–21 mars träffas stats- och regeringscheferna i Europeiska rådet. Vid allmänna rådets möte kommer utkastet till annoterad dagordning inför Europeiska rådet att behandlas. Nämnden har tagit del av dagordningen. På den står Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, Mellanöstern, konkurrenskraft, förhandlingar av EU:s nästa fleråriga finansiella budgetram, migration, havsfrågor och yttre förbindelser.

Den punkt om multilateralism som vi angav i den kommenterade dagordningen till nämnden står alltså inte med på dagordningen.

Statsministern återkommer för att samråda om svenska ståndpunkter inför Europeiska rådet. Vad gäller diskussionen i substans återkommer jag till den vid nästa samråd med EU-nämnden, den 14 mars. Vad gäller dagordningen kan regeringen stödja den.

Allmänna rådets möte hålls i år nästan exakt på årsdagen tre år efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Det är viktigt att Europeiska rådet fortsätter hålla Ukraina högt på dagordningen och att EU fortsätter att stödja Ukraina politiskt, militärt, ekonomiskt, humanitärt och rättsligt så länge det behövs samt ger stöd till fortsatta reformer för Ukrainas EU-närmande. Det är angeläget att fortsätta sätta press på Ryssland och Belarus, inte minst genom att fokusera på att förhindra kringgåendet av existerande sanktioner, besluta om ytterligare sanktioner samt vidta ytterligare åtgärder mot skuggflottan.

Vad gäller den mycket allvarliga situationen i Mellanöstern har utrikesministern nyss redogjort för regeringens ståndpunkt här i nämnden.

Fokus på konkurrenskraften återkommer på dagordningen för Europeiska rådet, vilket regeringen välkomnar. Regeringen arbetar aktivt för att den inre marknaden ska fullbordas, fler frihandelsavtal ingås, EU:s kapitalmarknader förbättras, innovation underlättas, reglerna förenklas och hinder undanröjas.

Utöver detta väntas Europeiska rådet ha en första diskussion om EU:s fleråriga budgetram, det vill säga för perioden efter 2027. Sveriges budgetrestriktiva linje ligger fast. Den svenska avgiften bör hållas nere, och regeringen är kritisk till förslag om att introducera nya egna medel.

Förhandlingarna sker i det allvarligaste geopolitiska omvärldsläget sedan andra världskrigets slut. Rysslands alltjämt pågående fullskaliga invasion av Ukraina understryker vikten av fortsatt stöd till Ukraina, både för deras säkerhet och för vår egen. Nästa MFF bör återspegla Sveriges prioriteringar, inte minst Ukraina, och måste därför vara redo att ge fortsatt stöd till Ukraina. Regeringen vill se en politik som bättre avspeglar EU:s aktuella utmaningar: kriget, konkurrenskraften, klimatet och kriminaliteten.

Vi välkomnar att migration återkommer på dagordningen för Europeiska rådet. För den gemensamma migrationspolitiken vill regeringen se ett reviderat regelverk vad gäller återvändande och en översyn av konceptet säkert tredjeland under tidigt 2025. Regeringen välkomnar också kommissionens aviserade strategi på viseringsområdet.

Vi välkomnar att Europeiska rådet också kommer att adressera havsfrågorna mot bakgrund av FN:s kommande havskonferens. Regeringen välkomnar den övergripande ambitionen i havspakten så som hittills kommunicerad av kommissionen.

I detta sällsynt utmanande geopolitiska läge vill regeringen understryka vikten av internationell dialog och multilateralt samarbete. Att slå vakt om den regelbaserade världsordningen baserad på folkrätten och FN:s stadgar är av svenskt strategiskt intresse.

Anf. 91 MALIN BJÖRK (C):

Ordförande! Jag tackar ministern för dragningen.

Centerpartiet välkomnar förstas att regeringen fortsatt vill hålla stödet till Ukraina högt på EU-dagordningen. Samtidigt vill Centerpartiet understryka att behovet av stöd till Ukraina är större än aldrig förr och måste ta former större än politiska samtal. I ljuset av den senaste utvecklingen i USA med Donald Trumps nya prioritering av snabb fred över Ukrainas självbestämmande måste Europas fullständiga stöd till Ukraina markeras än tydligare.

Centerpartiet anser därför att regeringens budgetrestriktiva linje måste omprövas, precis som andra nordiska partier nu gör. Extraordinära omständigheter kräver extraordinära svar. Centerpartiet har traditionellt drivit en budgetrestriktiv linje, men vi menar att vi nu måste ompröva den, inte minst för att skapa förutsättningar för ett utökat stöd till Ukraina. Därför vill Centerpartiet inför förhandlingarna av EU:s nästa långtidsbudget se att stödet till Ukraina på riktigt speglar den politiska ambitionen om att Ukrainas sak är vår, en uppfattning som vi inte vill se begränsas av ett begränsat budgetutrymme.

Vi ska naturligtvis fortsätta stå upp för en sund ekonomi och ett effektivt nyttjande av gemensamma medel, men med ett nytt säkerhetspolitiskt läge anser Centerpartiet att Europas säkerhet och de grundläggande värden som vi står för – demokrati, mänskliga rättigheter och rättsstatens principer – måste få tillräckliga medel att skyddas. EU måste även fortsättningsvis stå bakom principen om att gränser inte ändras med våld.

Utöver det anser vi i Centerpartiet att regeringen inför nästa möte med Europeiska rådet borde vara pådrivande för att länderna ska besluta om att beslagta de frysta ryska tillgångarna, inte bara avkastningen från dem, och ge till Ukraina, att på riktigt täppa till hålen i sanktionerna och vrida åt de ryska gaskranarna och att överge krav på enighet i beslut på utrikesområdet för att säkra att enskilda länder inte kan blockera och äventyra hela EU:s säkerhetspolitik.

Vad gäller diskussionen om den nya långtidsbudgeten anser Centerpartiet slutligen också att regeringen bör vara drivande för att möjliggöra EU-gemensamma lån och dessutom ge medlemsländerna mer flexibla ekonomiska regelverk för att kunna rusta upp sitt försvar. Centerpartiet stöder detta förslag, som skulle ge medlemsländer möjlighet att kunna frånga det befintliga finansiella ramverket i syfte att öka försvarsutgifterna. Det vore naturligtvis välkommet att höra att det finns en öppning hos regeringen att gå i denna riktning.

Anf. 92 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Det första jag vill säga och skicka med är att regeringen och EU-ministern redan vid mötet i allmänna rådet ska vara tydliga med att vi befinner oss i ett helt nytt och allvarligt säkerhetspolitiskt läge. Det borde innebära att både Sverige och Europa behöver en ny säkerhetspolitisk analys. Jag vill gärna höra vad EU-ministern anser om det.

Ministern får dessutom gärna säga något om anledningen till att dagordningspunkten om multilateralism har strukits. Man skulle kunna tycka att det här är viktigare än någonsin – vi delar absolut regeringens syn på detta – med tanke på att Sverige och Europa nu har en uppgift att stå upp för den regelbaserade världsordningen och hitta vägar fram till länder där det jobbet behöver göras och samla fler omkring detta. Det känns som om Europa är rätt ensamt om denna inställning just nu.

Därutöver ger vi fullt stöd till att man gör allt som går för att hålla EU-ländernas ledare samman i ett fortsatt starkt och uthålligt stöd till Ukraina.

Vi socialdemokrater har dessutom aviserat ett nytt ställningstagande. Vi tycker att det nya allvarliga säkerhetspolitiska läget kräver att EU öppnar för möjligheten att ta EU-lån. Det gäller inte minst för att de medlemsländer som har en tuffare situation, och kanske större skulder, också ska kunna känna en trygghet och säkerhet i att EU gemensamt ser till att alla EU-länder kan bidra till investeringar i ett starkare försvar.

Det är som sagt ett nytt ställningstagande för Socialdemokraterna. Jag vill vara väldigt tydlig med att det är ett medskick och att vi stöder gärna regeringen i ett sådant arbete. Vi tror att det kommer att behövas för att se till att få med EU-länderna på att stå enade bakom Ukraina.

Anf. 93 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag tackar ministern för dragningen.

Till att börja med instämmer jag i det som framfördes av Centerpartiet. Vi har en samsyn i fråga om de frysta tillgångarna men även det problematiska med en budgetrestriktiv linje i nuläget. Även vi ser att det i detta läge kan finnas behov av att ompröva synen på EU-gemensamma lån.

Utöver det som framförts har jag inledningsvis en fråga. I det skriftliga underlaget står det att regeringen välkomnar den övergripande ambitionen om havspakten av det som hittills har kommunicerats av kommissionen. Jag kanske missförstod eller hörde fel i den muntliga dragningen, men jag tyckte att ministern också nämnde FN:s havslag. Båda dessa är otroligt viktiga. Men tidigare har regeringen och den svenska sidan legat på för att ratificera FN:s globala havsavtal och kunna få det till stånd. Det är snart dags för nästa möte. Det kommer att äga rum i Nice i juni. Hittills har bara 17 länder ratificerat detta. Sverige är ett av de länder som fortfarande inte har gjort det, trots att man tidigare har uttalat vikten av detta.

För att avtalet ska träda i kraft krävs att 60 länder ratificerar det. Det vore en enorm vinst både för haven, för den marina biologiska mångfalden och för klimatet. Med tanke på den uttalade ambition som jag hört från regeringen, både nu och tidigare, undrar jag om man kommer att ratificera detta i närtid.

Anf. 94 DANIEL RIAZAT (V):

Jag vill gå rakt på sak i fråga om ett par ämnen.

Först gäller det migration. Vänsterpartiet står inte bakom den migrationspakt som finns och inte heller bakom regeringens syn på ett reviderat regelverk för återvändande. I det avseendet har vi även fortsättningsvis en avvikande ståndpunkt.

Det gäller också frågan om Mellanöstern och i det här fallet Palestina. Vänsterpartiet har haft en avvikande ståndpunkt i FAC-punkten, och vi vidhåller den även i de delar som är relevanta i det här avseendet.

Sedan kommer vi till en fråga som egentligen alltid finns med. Ni får säga till om frågan om handel generellt inte kommer att behandlas, men jag antar att det är en av de punkter som alltid tas upp. Jag vill i så fall även ta upp frågan om rättvis handel, vilket regeringen tyvärr inte har velat ha med något om i tidigare ställningstaganden. Nu har regeringen inte skrivit något specifikt om frågan. Ministern får säga till om jag talar om ett ämne som inte bör tas upp. Jag tror dock att handelsfrågorna kommer att tas upp, och därför vill jag anmäla en avvikande ståndpunkt i enlighet med det vi har sagt tidigare om MR-perspektiv, respekt för natur, miljö och djur och rättvis handel.

Det var de tre punkter som jag ville ta upp här.

Anf. 95 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag har ett mycket kort tillägg. Det gäller med anledning av det allvarliga säkerhetspolitiska läget och en ny säkerhetspolitisk analys. Frågan till EU-ministern är: Vilken bedömning gör regeringen av behovet av ett extra möte i Europeiska rådet? Det känns som en lång period om Europas ledare ska vänta till 20–21 mars.

Anf. 96 Statsrådet JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Ordförande! Flera frågeställare var inne på snarlika teman. Därför ska jag försöka svara lite tematiskt. Sedan får ni säga till om jag missar någonting.

Låt mig först säga något om stödet till Ukraina. Regeringen är väldigt tydlig med att det är vår absolut viktigaste utrikespolitiska prioritering – så brukar vi uttrycka det – och också en av våra absolut tydligaste prioriteringar i den kommande budgetförhandlingen. Sedan får man se på vilket sätt stödet exakt ska utformas. Det är dock väldigt tydligt från svensk sida i vår egen nationella kapacitet och inom det europeiska samarbetet att detta är oerhört viktigt.

Jag är stolt över att Sverige föregår med gott exempel och nu har lagt fram det största militära stödpaketet sedan invasionen inleddes. Vi är en av de tio största givarna i världen i stödet till Ukraina. Vi vet också att den nordisk-baltiska gruppen tillsammans är världens näst största givare till Ukraina. Det finns mycket att vara stolt över. Vi visar ledarskap och är ett föredöme, men vi trycker också på för att fler länder ska göra mer. Vi utvärderar självklart hela tiden också vad vi själva kan göra mer. Jag ville bara understryka det. Vi uttrycker i alla sammanhang – även i MFF-förhandlingarna – att detta är en viktig prioritering för regeringen.

Det finns olika åsikter om hur vi ska finansiera olika länders försvarsupprustning. Det kan man ha en lång diskussion om, men ett första viktigt svar är att nationella regeringar ytterst också måste förmås att prioritera i sina nationella budgetar, precis som regeringen har gjort. Vi har gjort en historisk upprustning av både det militära och det civila försvaret. Det är en viktig uppgift för varje land att kunna göra sådana prioriteringar.

Det är också viktigt att länder har sunda offentliga finanser, vilket har ett värde i sig. Annars riskerar man att hamna i andra olyckliga situationer.

Från svensk sida ligger alltså den allmänt budgetrestriktiva och kritiska hållningen fast vad gäller gemensam upplåning. Samtidigt står det klart att vi alla kommer att behöva göra mer. Det finns många förslag på bordet just nu. Regeringen är som alltid beredd att lyssna på och utvärdera de olika idéer som nu läggs fram.

Regeringen brukar i detta sammanhang ofta påpeka att vi inte bara ska prata om offentliga medel utan också om privata medel. Det har vi haft uppe tidigare i detta sammanhang. Det har till exempel handlat om EIB:s utlåningsregler som gör det svårt att göra rena försvarsinvesteringar. Vi har även diskuterat ESG-kriterierna tidigare.

Vi har också frågan om de frysta ryska tillgångarna. Jag håller fullständigt med om att vi behöver använda mycket mer än bara avkastningen från dem. Det är en fråga som den svenska regeringen och några andra länder väldigt aktivt driver. Vi har ännu inte med oss alla länder; det finns många som reser frågetecknen. Det här är dock något som regeringen verkligen vill se på bordet i det här sammanhanget.

Det finns olika alternativ framgent. Vår budgetrestriktiva linje ligger fast i grunden, men vi är beredda att lyssna på goda idéer allteftersom de konkretiseras.

Centerpartiet hade även åsikten att man ska gå från enhällighetsbeslut till kvalificerad majoritet. Det är också regeringens uppfattning vad gäller exempelvis frågan om utvidgningsprocessen. Där krävs det i dagsläget

enhällighet varenda gång man öppnar eller stänger ett kapitel. Vi är för att gå över till kvalificerad majoritet. Samma sak gäller på sanktionssidan. Jag håller fullständigt med om detta, och det är även regeringens linje.

Vidare har vi den bredare frågan om den säkerhetspolitiska analysen. Vi befinner oss i ett helt nytt läge, och regeringen har gjort en ny säkerhetspolitisk analys. Vi har tagit steget att bli allierade efter 200 år av militär alliansfrihet. Vi har rustat upp, stärkt det civila och det militära försvaret, inrättat ett nationellt säkerhetsråd och tagit fram en ny nationell säkerhetsstrategi. Det finns ingen uppgift som är viktigare för regeringen än att värna Sverige och svenskars säkerhet. Vi utesluter ingenting i nästa steg, men jag konstaterar att vi har gjort en ny säkerhetspolitiska analys i den delen.

Jag fick frågan varför multilateralism har strukits från dagordningen. Jag var inte säker på det men fick nu besked av en medarbetare att detta ska tas upp vid en lunch i stället.

Vad gäller Vänsterpartiets medskick och synpunkter noterar jag avvikande ståndpunkter i enlighet med tidigare resonemang. Jag säger inget mer om det.

Handelsfrågorna kommer säkert att komma in i termer av att vi diskuterar konkurrenskraft. Ledarna kommer att diskutera konkurrenskraft brett på Europeiska rådet. Vi får se vad de olika länderna för in, men Sverige brukar i det sammanhanget alltid återkomma till frihandel, som är en väldigt viktig del i ökad konkurrenskraft.

Jag fick en fråga om behovet av ett extra möte i Europeiska rådet. Det pågår möten i olika format och konstellationer. Det kan man tycka lite olika om. Det viktiga är väl att hitta samling och enighet.

Frankrike och Macron tog i veckan initiativ till att ordna ett antal olika möten. Det är i grund och botten bra att man kommer samman. Vi utesluter inget extra europeiskt råd, men vi får helt enkelt återkomma till den frågan. Vi vet också att det i dagarna görs olika besök av Macron och andra i Washington, så det rör ganska snabbt på sig.

Vad gäller havspakten finns det en kommande konferens som delvis handlar om den. Kommissionen har aviserat att den kommer. Vi vet inte så mycket om den annat än på rubriknivå, men välkomnar med breda penseldrag ambitionen. Vi har dock inte sett den i dess helhet än.

Frågan var kanske huruvida Sverige ska ratificera avtalet Biodiversity Beyond National Jurisdiction. Ett antal pågående EU-processer kopplade till havskonferensen och ratificering av avtalet pågår. FN driver på för att så många som möjligt ska ratificera det. Vi har meddelat att vi inte kommer att hinna ratificera det inför havskonferensen. Det beror snarare på interna processer än på någon motsättning i sak, vad jag förstår. Det är alltså mer en fråga om att det inte hinns med innan konferensen.

Anf. 97 MALIN BJÖRK (C):

Ordförande! Det är glädjande att höra ministern uttrycka att regeringen inför mötet kommer att vara pådrivande vad gäller att beslagta frysta ryska tillgångar och avkastningen från dem och även att man vill verka för att gå från enhällighet till kvalificerad majoritet. Det är ett mycket viktigt och bra budskap.

Jag hör också en liten öppning kring hur man ser på den långtidsbudget som ska tas fram, men jag menar att det inte är tillräckligt. Jag vill att man

tydligt ska överge en rent allmänt budgetrestriktiv hållning. Självklart är det viktigt med sunda offentliga finanser, men det är ett extraordinärt läge. Som jag uppfattar ministerns svar behöver Centerpartiet alltså anmäla en avvikande ståndpunkt i den frågan liksom i den som rör möjligheten att gemensamma EU-lån och att också ge medlemsländerna flexibla ekonomiska regelverk för att kunna rusta upp försvaret.

Anf. 98 REBECCA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag vill förtydliga att även Miljöpartiet ställer sig bakom de avvikande ståndpunkter som tidigare anmälts tillsammans med Vänsterpartiet. I handelsfrågorna ingår – som vi ofta brukar poängtera – miljö, natur, urfolk och mänskliga rättigheter, som måste respekteras.

Angående havsfrågorna finns det både en EU-del och en FN-del av dem. FN:s havskonferens äger rum i juni. Jag måste säga att jag blev lite förvånad över ministerns svar. Jag har inte hört tidigare att det skulle ta så lång tid att ratificera avtalet. Det verkar som om det går snabbare för de andra nordiska länderna att ratificera detta.

Om EU:s havspaket står det i vårt skriftliga underlag att regeringen välkomnar den övergripande ambitionen. I det sammanhanget vill Miljöpartiet lyfta fram behovet av juridiskt bindande instrument, för hittills har det handlat om rekommendationer. Det anser vi är helt otillräckligt med tanke på utvecklingen i haven runt omkring oss.

Utifrån ett svenskt perspektiv och med tanke på hur dåligt skick till exempel Östersjön är i skulle vi tjäna på om det fanns juridiskt bindande avtal. De skulle kunna rädda och vända de väldigt negativa trender som finns för haven. Det vill jag skicka med, om ni har möjlighet att trycka på vikten av juridiskt bindande delar i EU:s arbete med havspakten.

Jag hoppas även att ratificeringen kan skyndas på. Som det ser ut nu blir Sverige annars det enda av de nordiska länderna som inte ratificerar detta inför mötet. När det här togs upp för två år sedan var regeringen väldigt skyndsam och kunde ratificera snabbt och komma vidare i processen. Jag önskar er alltså lycka till och hoppas att det går så fort som det bara är möjligt, för att sätta exempel och visa ledarskap i frågan!

Anf. 99 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Det är lite oroande och ledsamt att multilateralismen flyttas från den officiella dagordningen till ett informellt lunchmöte. Det känns som om det kanske är viktigare än någonsin att ta ansvar för en regelbaserad världsordning. Men så kan det vara.

Vi har olika ministrar här i olika ärenden, och då anmäler Socialdemokraterna också avvikande ståndpunkter. Dem håller vi naturligtvis i, men vi kan ju inte upprepa alla nu när EU-ministern är här och det är dags att förbereda för ett europeiskt råd. Mot bakgrund av EU-ministerns svar i dag vill vi ändå anmäla en avvikande ståndpunkt vad gäller att det behövs en ny säkerhetspolitisk analys, med tanke på det allvariga läget både i Sverige och på EU-nivå. Analysen från 2023 känns ju inte fullständigt aktuell längre. Vi tycker att EU-ministern ska föra in detta på dagordningen redan på det allmänna rådet.

Vi vill också anmäla en avvikande ståndpunkt när det handlar om stöd till EU-lån för ökade försvarsinvesteringar och att på så sätt försöka få alla EU-länder att hålla ihop i stödet till Ukraina.

Det är de två avvikande ståndpunkter vi anmäler här i dag.

2024/25:22
21 februari

Anf. 100 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag skulle även vilja ansluta till Centerpartiets avvikande ståndpunkt.

Anf. 101 Statsrådet JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Jag uppfattade inga frågor utan bara information om avvikande ståndpunkter. Jag nöjer mig med att konstatera det, även om det alltid finns mer att säga.

Anf. 102 ORDFÖRANDEN:

Förvisso.

Jag ska försöka sammanfatta detta på något klokt sätt. Det verkar finnas en gemensam avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet och Miljöpartiet och en gemensam avvikande ståndpunkt från Centerpartiet och Miljöpartiet. Hade Miljöpartiet något utöver det?

Anf. 103 REBECKA LE MOINE (MP):

Nej, men jag har ju pratat en hel del om vikten av haven och ser att statsrådet nickar. Jag gör ett starkt medskick att skynda på, så att Sverige inte hamnar efter. Fortsätt visa ledarskap!

Anf. 104 ORDFÖRANDEN:

Vi siktar på att haven ska flyta på.

Det finns även en avvikande ståndpunkt anmäld från Socialdemokraterna, som följer upp sina andra ståndpunkter från tidigare ärenden framför allt vad gäller säkerhetspolitisk analys och nya ställningstaganden om EU-lån.

Med de avvikande ståndpunkterna konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går över till dagordningspunkt 4, Lagstiftningsplanering.

Anf. 105 Statsrådet JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Ordförande! Kommissionen presenterade sitt årliga arbetsprogram den 12 februari. Det debatterades i Europaparlamentet i direkt anslutning till det. Det är den nya kommissionens första arbetsprogram sedan den tillträdde i december.

Regeringen välkomnar den huvudsakliga inriktningen i kommissionens arbetsprogram. Den ligger i linje med den inriktning som presenterades i höstas i Ursula von der Leyens politiska riktlinjer för den kommande mandatperioden.

Arbetsprogrammet följer också i mångt och mycket den ansats som regeringen antagit som prioriterade frågor och mål på EU-området: kriget, konkurrenskraften, klimatet och kriminaliteten.

För det första närmar sig det ryska anfallskriget mot Ukraina sitt fjärde år. Det är viktigt att EU fortsätter att stödja Ukraina politiskt, militärt, ekonomiskt, humanitärt och rättsligt så länge som det krävs. Regeringen välkomnar initiativen på det här området och ser fram emot att få dem på plats så snart som möjligt. De inkluderar ett starkt stöd till Ukrainas EU-

närmande. Det gäller även åtgärder i arbetsprogrammet för att stärka vår yttre och inre säkerhet och motståndskraft. Därtill trycker regeringen på för andra åtgärder, till exempel ytterligare sanktioner och att gå längre än man hittills gjort vad gäller möjligheten att använda de ryska immobiliserade tillgångarna för att på olika sätt stödja Ukraina på ett rättsligt hållbart sätt.

För det andra behövs en offensiv konkurrenskraftsagenda om vi ska vara en attraktiv plats för världens företag och investeringar. I grund och botten handlar det om vårt välstånd i dag – men framför allt på lång sikt. Regeringen har drivit på för detta, och kommissionen förefaller ha tagit till sig allvaret i situationen och lanserar nu en bred ansats för att komma i kapp. Detta präglar arbetsprogrammet på flera plan genom konkreta förslag, som Clean Industrial Deal, men också genom en omfattande regelförenklingsagenda på basis av bland annat tre så kallade omnibusförslag och genom att se över ett antal rättsakter och återkalla förslag som inte anses relevanta.

För det tredje har EU med klimatpaketet Fit for 55 tagit en ledande roll i den gröna omställningen genom bindande klimatmål och lagstiftning som effektivt styr mot minskade utsläpp. Det är glädjande att kommissionen i arbetsprogrammet gör samma koppling som regeringen vad gäller grön omställning som en förutsättning för konkurrenskraft, inte tvärtom. Regeringen kommer att driva på för att inriktningen ligger fast och ser fram emot att gå vidare med 2040-målet och andra förslag på det här området.

Samtidigt är regeringen tydlig med att EU:s klimatomställning måste ske på ett realistiskt och långsiktigt hållbart sätt. EU:s regelverk måste främja aktivt skogsbruk och användning av förnybar skogsråvara. Det handlar även om en fossilfri och teknikneutral energipolitik, där kärnkraft ingår, och en kostnadseffektiv klimatpolitik med bred acceptans i samhället. Regeringen kan inte acceptera att länder som når klimatmålet om nettonollutsläpp tvingas kompensera för länder som inte gör det.

För det fjärde ökar den organiserade brottsligheten i flera av EU:s medlemsstater, och den har ofta sikte på offentlig verksamhet och civilsamhälle, vilket hotar våra öppna samhällen. Regeringen välkomnar att även den här prioriteringen har fått en tydlig plats i arbetsprogrammet. Det gäller inte minst säkerhetsstrategin, för vilken regeringen varit pådrivande. Härtill kan vi konstatera att flera andra för regeringen viktiga frågor tagit plats i arbetsprogrammet. Det gäller frågor om utvidgning, migration och rättsstatsarbete. Regeringen kommer att fortsätta vara aktiv i de frågorna.

Regeringen kommer inom kort att återkomma till riksdagen med ett fakta-PM om arbetsprogrammet. Regeringen kommer därefter att få anledning att återkomma till riksdagen allteftersom de enskilda lagstiftningsinitiativen presenteras, för när allt kommer omkring är det först då vi kan börja se resultaten av arbetsprogrammet.

Anf. 106 LEONID YURKOVSKIY (SD):

Herr ordförande! Jag instämmer i allt väsentligt i det statsrådet säger.

Jag har en fråga om initiativet som kallas en europeisk demokratisköld. Titeln kan upplevas som lite orwelliansk av vissa, men det saknas mig

veterligen än så länge konkret innehåll i initiativet, vilket lämnar utrymme för oro.

2024/25:22
21 februari

Att exempelvis rusta cybersäkerheten och motarbeta valfusk, korrup­tion och kanske politiska mutor är väldigt viktigt. Det är frågor där alla borde vara överens. Där har jag inga som helst invändningar. Men när man beskriver den europeiska demokratiskölden pratar man om en gemensam europeisk värdegrund, och av allt att döma råder inte konsensus i Europa nu om vad en sådan skulle vara. Jag har heller inte fått tycka till om någon sådan.

Man nämner även desinformation och att den ska bekämpas med hjälp av demokratiskölden som vilar på gemensamma europeiska värderingar. Av erfarenhet vet vi tyvärr att begreppet desinformation ibland används på lämpligt sätt men också överallt i världen – inte minst i auktoritära länder – för att förtrycka oliktankande och yttrandefrihet.

Man kan se ett hypotetiskt scenario med EU-byråkrater som väljer vad som är lämplig och olämplig information att sprida utifrån en mer eller mindre abstrakt värdegrund. Jag säger inte att så kommer att bli fallet, men om statsrådet har någon kunskap om hur man tänker utforma initiativet eller något om regeringens ingångsvärden skulle det vara väldigt välkommet att få ta del av. Om det inte går i detta tidiga skede återkommer Sverigedemokraterna med frågor.

Anf. 107 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Tack, ministern, för föredragningen!

Det finns en stor oro hos många som värnar värden som miljö, klimat, natur och djurvelfärd för att konkurrenskraft och regelförenkling kommer att tumma på dessa värden. Detta har jag framfört förut, men jag tänker ändå ta alla tillfällen i akt att göra medskick om det. Jag hoppas att den svenska regeringen kan stå upp för dessa värden som en del av konkurrenskraften – stå upp för våra bönder, vår djurvelfärd med mera.

Mycket tyder på att man kommer att sänka ribban. Inte minst är det mycket oroväckande när det gäller CBAM, taxonomin och liknande. Detta är lagstiftning som har förhandlats fram och är relativt ny. Den är en grundpelare i Green Deal, och vi skulle gärna vilja se att den kan få fortsätta gälla och kanske till och med utvecklas, så att den blir ännu mer träffsäker när det gäller att bidra till den gröna omställningen.

En annan sak som är väldigt oroväckande är att EU-kommissionen har aviserat att man avser att dra tillbaka det så kallade horisontella antidiskrimineringsdirektivet. Det har ju förhandlats i rådet i 17 år. Syftet med antidiskrimineringsdirektivet är att komplettera lagstiftning som redan finns på arbetsmarknadsområdet och också omfatta sjukvård, utbildning, bostäder och socialförsäkringar. För att detta ska ha en chans att bli verklighet är det viktigt att Sverige nu motsätter sig att man tar bort det från arbetsprogrammet och att vi försöker samla stöd för det.

Jag tror och hoppas att vi kan vara flera som instämmer i att det är viktigt att den här förhandlingen får fortsätta, helt enkelt.

Anf. 108 DANIEL RIAZAT (V):

Jag instämmer i det som Rebecka Le Moine tog upp när det gäller antidiskrimineringsdirektivet. Jag hoppas att vi kan få ett bra svar där.

Sedan är jag inte så orolig utan snarare glad över att man bekämpar desinformation. Vi har ett läge i Europa där det till och med finns partier i parlament som har trollfabriker och alternativa medier. Det är väldigt oroväckande, och vi behöver verkligen jobba med de frågorna.

När det gäller miljön och klimatet, vår tids ödesfråga, är jag mer bekymrad. Ministern nämnde målen för 2040, men jag hörde ingenting om målen fram till 2040. Det finns ju redan mål som vi har ställt oss bakom, som Parisavtalet 2030, och det finns delmål fram till 2040.

Vi vet att det gångna året har varit katastrofalt för klimatet, för västvärlden specifikt men också stora delar av världen generellt. Vi har gått bakåt i klimat- och miljöpolitiken, inte minst i Sverige, där utsläppen har ökat.

Jag vill bara ha ett förtydligande av att den svenska regeringen ställer sig bakom att vi ska minska utsläppen i linje med de avtal vi har ingått, som Parisavtalet, och de delmål som finns hela vägen till 2040. Det är viktigt att få veta det.

Anf. 109 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Först har jag en sakfråga. Just nu hanterar ju riksdagen kommissionens arbetsprogram, och ett antal utskott gör inspel till utrikesutskottet, som hanterar det. Samtidigt står det i ståndpunkten att regeringen planerar ett fakta-PM om arbetsprogrammet som ska presenteras för riksdagen. Jag undrar bara hur de olika processerna ser ut egentligen.

Även här borde väl regeringen kunna uttrycka att kommissionens arbetsprogram känns som om det är skrivet i en annan tid. Det borde uppdateras och tillföras starkare fokus på exempelvis försvar och säkerhet.

Jag tycker också att regeringens ståndpunkt behöver kompletteras med ordentlig tydlighet om att demokrati, rättsstatens principer och EU:s grundläggande värderingar behöver uppvärderas i den tid vi nu är i, liksom stödet för den regelbaserade ordningen. Europa har en uppgift att söka andra länder som tycker som vi och bygga det starkare.

Avslutningsvis vill jag ta upp klimatudvalen. Vi har redan tidigare anmält avvikande ståndpunkt. Vi tycker till exempel att regeringen ska stå upp för det som heter CBAM, för en urholkning av det skulle vara förödande för svensk konkurrenskraft. Vi ser gärna regelförenklingar, men inte på bekostnad av människor och miljö. Detta skulle vi gärna vilja lägga till i en avvikande ståndpunkt. Regeringen borde vara mycket tydligare i de delarna.

Anf. 110 MALIN BJÖRK (C):

Ordförande! Tack, EU-ministern, för dragningen!

I likhet med Socialdemokraterna vill jag framhålla hur arbetsprogrammet plötsligt känns obsolet. Det är viktigt att nu ligga i framkant och lyfta fram kampen för värden som rättsstatens principer och demokrati. Även säkerhet är viktigt, naturligtvis, däribland livsmedelssäkerhet.

Även den mjuka makt som EU har, exempelvis genom sitt bistånd, behöver också lyftas in och prioriteras, särskilt i en värld där USA tar bort en stor del av sitt stöd.

I likhet med Miljöpartiet är jag också bekymrad över detta med det horisontella antidiskrimineringsdirektivet. Det är viktigt att framhålla betydelsen av att det får fortsätta att vara kvar. Jag hoppas att det också är regeringens uppfattning.

När det gäller detta som Sverigedemokraterna nämnde om demokratiskölden är jag själv, liksom flera här, mest bekymrad av hur vi till exempel angrips av USA i en retorik som går ut på att vi inte anses ha en yttrandefrihet värd namnet. Som flera av regeringens ministrar har framhållit är yttrandefriheten stark i Sverige liksom i resten av Europa. I USA ser vi en utveckling där man förbjuder vissa böcker. Det är väl snarare motsatsen till yttrandefrihet om man går i en sådan riktning.

Arbetet med de regleringar som finns inom EU, som syftar till att just kunna kontrollera desinformation, är fortsatt väldigt viktigt.

Anf. 111 Statsrådet JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Tack för frågorna! När det gäller klimatarbetet vill jag vara tydlig med att för regeringen är klimatfrågan och konkurrenskraften två sidor av samma mynt. Vi är verkligen ett av de länder som tydligast framför att vi måste hålla fast i våra klimatmål och klimatambitioner men samtidigt tala om hur vi kan anpassa regelbördan så att omställningen blir möjlig för de företag och industrier som ska göra den.

Jag fokuserade på 2040-målet eftersom det är det nya beslut som är i antågande. Kommissionen har presenterat ett förslag om att minska utsläppen med 90 procent till 2040, och Sverige är ett av de länder som har ställt sig bakom det. Tidigare antagna mål, som hela Fit for 55 och 2030-målet, står vi självklart fortsatt bakom, liksom det långsiktiga målet om att Europa ska vara klimatneutralt till 2050.

Alla dessa europeiska mål står vi alltså fortsatt bakom. Men vi tror att det är viktigt här och nu att visa stöd till kommissionen i dess ansats att förtydliga 2040-målet. Det var svar på Vänsterpartiets fråga i den delen och i någon mån också på Rebecka Le Moines fråga. Ja, våra klimatambitioner ligger fortfarande väldigt tydligt fast.

Jag ska dock säga att vi också välkomnar diskussionen om regelförenkling. Vi tror att den är alldeles nödvändig att vidhålla. Många företag upplever en tung regelbörda och rapporteringsbörda. Det är viktigt att se att om företagen ska förmås att göra omställningen måste det också vara regelverk som hjälper snarare än stjälper.

Det handlar mycket om att se över regel- och rapporteringsbördan. Det handlar dock inte om att ändra på våra mål eller ambitioner. När det gäller CBAM har regeringen redan tidigt i den processen, när vi förhandlade fram regelverket, varit väldigt tydligt med att vi ser gränsjusteringsmekanismen som en del i att utjämna spelplanen mellan europeiska företag och företag i andra delar av världen som inte har lika höga klimatkrav.

Sedan är det lika fullt sant att företag och myndigheter berättar om svårigheter att implementera regelverken och att det kan vara onödigt krångligt i vissa delar. Då måste vi också vara beredda att titta på den exakta utformningen. Men vårt fortsatta stöd till CBAM ligger fast.

Sedan hade vi frågan om Democracy Shield och om allt arbete som nu behöver göras när det gäller den intensiva hybridkrigföring, desinformation och valpåverkan som vi ser i EU:s medlemsländer och inte minst i

kandidatländerna. Detta bekymrar mig alldeles särskilt.

Vi hade ett informellt GAC i måndags och tisdags i Warszawa dit kandidatländerna också var inbjudna till en diskussion om hur de utsätts för hybridkrigföring. Det var i många delar hårresande att lyssna på berättelser från Moldavien, som kanske är det tydligaste exemplet på hur Ryssland opererar för att påverka val och få kandidatländerna att distansera sig till EU genom att påverka människor inför val. Det stundar parlamentsval i Moldavien senare i år, där man förmodligen kommer att möta ytterligare en våg av påverkanskampanjer.

Jag tycker att detta är en jätteviktig fråga. Sedan kommer vi att återkomma till detaljer när det gäller vilka verktyg som behövs och hur de ska utformas på bästa sätt. Men i de tider vi lever – apropå att försvara våra grundläggande gemensamma värderingar och att i grund och botten värna kandidatländers möjlighet att närma sig unionen – är det väldigt viktigt att säkerställa att det inte är främmande makt, Ryssland, som opererar och påverkar valen. Detaljerna kommer vi att få återkomma till, men grundansatsen är att detta är ett stort problem för Europa som vi måste hantera eftersom den ryska krigföringen inte bara är militär utan också tar sig andra uttryck.

När det gäller hur arbetsprogrammet ska behandlas här i riksdagen är det vad jag förstår helt enligt den gängse rutinen, alltså att vi har en process här inför rådet, att vi tar fram ett fakta-PM och att utskotten också parallellt utifrån sina beröringspunkter diskuterar hur man ser på olika förslag. Jag ser att kanslichefen nickar. Det är i alla fall den information jag har fått mig till del, att det ska behandlas enligt gängse rutin.

Som med allt annat i detta är vi i ett tidigt skede. Här har vi en beskrivning av olika förslag som kommer. Vi kommer att få återkomma kring alla dessa i olika format. Man kan såklart diskutera om arbetsprogrammet är up to date och om man tillräckligt redovisar alla aspekter på det rådande läget.

Detta är dock bara ett spår av allt som nu görs. Mycket av det som vi har diskuterat här under förmiddagen – inte minst sådant som handlar om rättsstatens principer och om säkerhetsfrågor – diskuteras ju delvis i andra spår. När det gäller rättsstaten har vi ett arbete kopplat till den kommande fleråriga budgetramen, där Sverige ligger på för ett tydligare villkorande av pengar, alltså att länder ska leva upp till rättsstatens principer för att få del av pengar från budgeten. Vi har andra förfaranden för detta.

Men detta är en oerhört viktig fråga där vi ligger på. Även många säkerhetsaspekter återfinns i budgetdiskussioner och i andra sammanhang. Hela konkurrenskraftsagendan i arbetsprogrammet är, skulle jag säga, oerhört dagsaktuell och viktig för kommissionen att nu verkligen adressera.

Nästa fråga gällde likabehandling. Regeringen tycker, precis som flera här har gett uttryck för, att det är olyckligt att kommissionen har aviserat sin avsikt att återkalla förslaget till antidiskrimineringsdirektiv. Vi tycker inte att man bör återkalla det initiativet. Vi vet också att det är flera andra länder som tycker som vi.

Sedan har ju detta, precis som Rebecka Le Moine var inne på, förhandlats under lång tid, och det har tyvärr inte kunnat ros i hamn hittills. Vi misstänker att detta kanske är grunden till att kommissionen drar

Anf. 112 ORDFÖRANDEN:

Jag lämnar ordet till mig själv på temat Democracy Shield. Alla ni som känner mig vet hur fanatiskt intresserad jag är av just demokratifrågor. Detta är något som är spännande och intressant på riktigt – hur man som demokrati skyddar sig mot dem som vill skada en demokrati och vad det är man har att skydda sig mot. Det här är en väldigt svår avvägning som jag tror att vi i EU-nämnden kommer att finna skäl att återkomma till många gånger.

Jag ska ge några lästips på temat. Det första gäller en bok av Ingrid Carlberg som heter *Marionetterna*. Den tar sin utgångspunkt i hur rysk desinformation och desinformation från auktoritära krafter i övrigt har tett sig under 1900-talet och hur den strålar vidare in i vår nutid på ett i allra högsta grad obehagligt sätt.

Det andra gäller en bok som jag faktiskt fick rådet att läsa av Polens utrikesminister, *Demokratins skymning* av Anne Applebaum. Jag tror inte att det bara är för att han är gift med Anne Applebaum som han tyckte att jag skulle läsa den. Den är i allra högsta grad tillämpbar och tjänar, om man frågar mig, som en alldeles utmärkt förklaringsmodell när det gäller hur saker och ting ter sig just nu – på ett sätt som man kanske annars inte riktigt hade kunnat förutse.

Utifrån dessa utgångspunkter och boktips ser jag jättegärna att vi ledamöter i EU-nämnden på olika sätt tillsammans, även utanför sammanträdena, pratar om just dessa frågor. Utöver det militära hot vi ser tror jag att detta kanske är en av de saker som vi tillsammans behöver ha en löpande dialog kring. Demokratins alla vänner behöver samtala om detta, oavsett om man är höger eller vänster; är man demokrat så är man. Jag ser gärna att vi tillsammans kan diskutera, i seminarieform eller på annat sätt, hur vi kan ta oss vidare när det gäller detta.

En annan bok, också av Anne Applebaum, som jag inte riktigt har läst klart heter *Autokrati AB* eller *Autocracy, Inc.* Den finns på svenska sedan luciadagen, för den som är sugen på den.

Anf. 113 STAFFAN EKLÖF (SD):

Ministern återkom två gånger till att klimatomställningen är en förutsättning för vår framtida konkurrenskraft. Det var kanske lite annorlunda formulerat, men det gick i den riktningen. Jag är nyfiken på och intresserad av hur ministern resonerar. Utgår resonemanget från möjligheten att sänka klimatgasutsläppen och de ekonomiska effekter som blir följden om vi inte gör det globalt, eller utgår resonemanget från vilka produkter som kommer att efterfrågas i framtiden? Jag är nyfiken på svaret just eftersom ministern gör en absolut koppling mellan dessa två saker.

Anf. 114 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Tack, statsrådet, för förtydligandet! Det är glädjande att vi ändå har en samsyn vad gäller antidiskrimineringsdirektivet. Eftersom det talade ordet gäller förväntar mig att detta också kommer att framföras, och det är väldigt glädjande och viktigt. Sverige har under lång tid varit en

av de medlemsstater som har stått upp för detta. Det är fint att det fortsätter vara så.

Jag vill anmäla avvikande ståndpunkt gällande EU-kommissionens arbetsprogram eftersom det ur ett miljöpartistiskt perspektiv är väldigt oroväckande. Jag har inte nämnt det tidigare, men Reach, som reglerar kemikalier i EU, finns också med. Det är en väldigt viktig lagstiftning. Nu är man inne på att den ska simplificeras, och detta anser vi är oroväckande eftersom det går i riktning mot att försvaga snarare än förstärka skyddet mot farliga kemikalier. Vi ser att risken för att detta kommer att förenklas på bekostnad av människors hälsa liksom djurens och naturens hälsa är mycket stor. Den inriktningen är vi mycket kritiska mot.

Vad gäller Omnibus har vi fått förtydliganden även när det gäller CBAM – det är uppskattat med klara besked. Men dessutom listas direktivet om hållbarhetsrapportering, CSRD, direktivet om hållbarhet i leverantörskedjan, CSDDD, samt taxonomin och hållbarhet, där också skogen har varit under diskussion. Jag vet mycket väl var skiljelinjerna går mellan regeringen och Miljöpartiet när det gäller detta. Med detta i åtanke vill jag anmäla avvikande ståndpunkt gällande Omnibus.

Sedan har vi Clean Industrial Deal, där vi utifrån ett grönt perspektiv ser med stor oro på att de sociala dimensionerna av omställningen lyser med sin frånvaro i strategin.

Vi känner också oro när det gäller CAP:en, där man pratar i termer av att simplificera och regelförenkla. När man har gjort detta i tidigare steg har det gått mot att grundvillkor för miljötytor har ersatts av frivilliga eco-schemes. Man har gett ökad flexibilitet vad gäller marktäckning och växtföljd, och nu är man också inne på att se över grundvillkor 2, som gäller våt- och torvmarker. Allt tyder alltså på att det finns fog för vår oro, och detta vill vi också nämna i vår avvikande ståndpunkt.

Vi har redan varit inne på EU:s Ocean Pact. Den faller under konkurrenskraft, vilket vi tycker blir väldigt missvisande. Det handlar i klartext om att vi behöver en räddningsplan för våra hav, som är körda i botten på grund av intensivt fiske och industritrålning med mera, med väldigt pressade fiskpopulationer. Vi menar att vi skulle behöva sälla oss till och samarbeta med Frankrike och tydligt verka för en havslag på EU-nivå. Att jag vill anmäla avvikande ståndpunkt beror på att vi inte ser att processen för frågan i rätt riktning när detta läggs in under konkurrenskraft.

Med detta sagt är jag ändå glad över det tillmötesgående som ministern har visat här vad gäller antidiskrimineringsdirektivet och CBAM. Jag är väldigt glad över den tydligheten.

Anf. 115 ULRIK NILSSON (M):

Herr ordförande! Att diskutera demokratiskölden är lite som att jaga rörligt mål, för ingen vet riktigt vad den kommer att innehålla. En farhåga som jag har – det kan väl vara ett medskick här – handlar om att första försvaret mot desinformation och spridande av felaktiga uppgifter och sådant alltid måste vara den öppna, fria, publika debatten. Det måste vara yttrandefriheten, en fri press och annat som i första hand hanterar detta. Jag kan ibland nästan se en fara i att en del av dessa instrument kan bli ett alibi för att inte ta den viktiga debatten på alla plan.

Jag tycker att detta är ett väldigt viktigt arbete. Det är viktigt att bekämpa desinformation, men det får aldrig leda till att vi som politiker kapitulerar i debatten; det är vi som måste ta den. Det är ett medskick i detta arbete. Det finns ibland tendenser att eftersträva system som skulle göra den aktiva medborgaren överflödig.

Anf. 116 MATILDA ERNKRANS (S):

Jag kan inte prata för hela min sida av politiken, men jag kan på temat boktips i alla fall säga att jag har läst båda dessa böcker – de är viktiga.

Med tanke på regeringens valda samarbetsparti tänker jag vidhålla våra avvikande ståndpunkter, som jag redogjorde för tidigare. Jag tänker att regeringen får se detta som ett stöd och en tydlighet. Det finns ett starkt stöd i Sveriges riksdag för de delar som min avvikande ståndpunkt avser, om man vill ha det.

Anf. 117 ORDFÖRANDEN:

Vi ska samla oss till att konstatera att vi har en avvikande ståndpunkt från Miljöpartiet. Jag tolkar det som att Vänsterpartiet hakade på den i dess helhet. Hade Vänsterpartiet något utöver detta?

Anf. 118 DANIEL RIAZAT (V):

En av punkterna gick ihop med det som Socialdemokraterna nämnde gällande CBAM. Där uppfattade jag att det egentligen var samma avvikande ståndpunkt. Därutöver ställer vi oss bakom det som Miljöpartiet tog upp generellt.

Anf. 119 ORDFÖRANDEN:

Ska jag tolka det som att alla är överens om att S, V och MP har en gemensam CBAM-ståndpunkt, V och MP har en gemensam och S har en därutöver? Ja.

Anf. 120 Statsrådet JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Jag fick några direkta frågor – först frågan om klimat och konkurrenskraft. Den anknyter lite till Rebecka Le Moines fråga om varför man placerar vissa saker under konkurrenskraftsrubriken. För regeringen är det väldigt viktigt att vi både säkerställer att vi arbetar med klimatomställningen och når våra klimatmål och säkerställer en ökad konkurrenskraft. Jag brukar uttrycka det som två sidor av samma mynt.

Detta kan man resonera kring på lite olika sätt, men det är väldigt tydligt att hela världen nu ställer om. Vi har många företag i Sverige och Europa som ligger i framkant i den gröna omställningen och kan, tror jag, lyckas väldigt väl i en hårdnande konkurrens, om de också ges förutsättningar att leda denna utveckling. Därför är det viktigt – det märker jag också när jag träffar företag – med förutsägbarhet och långsiktighet i dessa regelverk så att man vet vad som gäller.

På så sätt är det alltså två sidor av samma mynt. Att hålla fast vid vårt klimatarbete är, skulle jag säga, en förutsättning för ökad konkurrenskraft så att företagen vet vad som gäller. Men det går också åt andra hållet, det vill säga att en ökad konkurrenskraft är en förutsättning för att vi ska förmå

göra klimatomställningen och ha företag som är starka och dugliga nog att klara det.

Enkelt uttryckt handlar det alltså om att hålla i båda ambitionerna. När man ser att vissa bara prioriterar klimatet och andra bara konkurrenskraften är Sveriges regerings position att vi måste klara av att göra både och. Vi anser också, inte minst på klimatområdet, att det är på europeisk nivå vi vill ha den effektiva lagstiftningen, för det är bättre att 27 länder gör något än att enskilda länder sticker iväg, så att säga. Det är alltså viktigt att göra både och.

När det gäller antidiskriminering är vi som sagt helt överens. Vi tror att det också är fler länder som kommer att driva detta.

När det gäller varför de sociala frågorna inte ryms tillräckligt i arbetsprogrammet är mitt svar tvådelat. För det första måste vi prioritera, med tanke på vilket läge världen befinner sig i. Regeringen är tydlig med att vi nu har väldigt tydliga prioriteringar kopplat till kriget, försvaret, Ukraina, konkurrenskraftsfrågan och klimatfrågan. När det gäller de sociala frågorna vet vi också, om man ska vara ärlig, att vi bör vara försiktiga med hur mycket vi lyfter upp dem på europeisk nivå. Det handlar i grund och botten om nationell kompetens i många delar, inte minst när det handlar om arbetsmarknadens funktionssätt och att värna den partsmodell vi har. Det rör sig alltså om en kombination av prioriteringar men också om hur stort inflytande vi egentligen vill att EU ska ha på det sociala området.

När det gäller regelförenklingsarbetet i stort vill jag bara säga att det ofta låter som att regelförenkling är enkelt. Jag skulle säga att det är väldigt svårt, och detta blir tydligt när man väl börjar diskutera konkreta akter och filer. Då är det lätt att säga att just den här regeln ska vi inte se över, och den här regeln ska vi inte ta bort. Men det är detta det kommer att handla om.

Om man menar allvar med att man stöder kommissionens ansats att minska rapporteringsbördan med 25 procent och att små och medelstora företag ska få sin administrativa börda minskad med 35 procent kommer det att innebära att vi behöver se över en hel del av dessa regelverk. Det innebär inte att vi ska tumma på de grundläggande ambitionerna eller klimatmålen, men vi måste kunna se över enskildheterna så att regelbördan inte blir orimlig för våra företag. Detta är ett allmänt medskick: Om man verkligen tycker att regelförenkling är viktigt måste man också göra denna regelförenkling.

Det är många goda brandtal som har hållits kring demokratiarbetet. Jag håller med och tackar för lästipsen; jag håller på att läsa ett av dem just nu.

Precis som Ulrik Nilsson och andra är inne på är det klart att grundläggande i vårt demokratiska samhälle är yttrandefriheten, så det är såklart viktigt att slå fast. Jag håller helt med om att mycket av arbetet handlar om hur vi i ett tidigt skede kan vaccinera, om man så vill, våra medborgare mot desinformation. Det handlar om utbildningssystem, det handlar om källkritik och det handlar givetvis om en massa andra aspekter. Därtill handlar det också om de riktiga påverkansförsöken som vi ser, om cyberhot och annat, och där måste både det offentliga, lagstiftningen och myndigheter agera. Vi har ju Myndigheten för psykologiskt försvar, som jag ofta lyfter som ett gott exempel när jag möter mina kollegor, på hur vi kan jobba mer väldigt tydligt kopplat just till den typen av påverkan.

I många sammanhang brukar vi återkomma till devisen att det som är olagligt offline också ska vara olagligt online. Sedan är det i en demokrati och under en yttrandefrihet som vi alla håller högt väldigt viktigt att värna allas rätt att också kunna uttrycka sin åsikt.

Detta anknyter till en tidigare fråga om vad som utgör europeiska värderingar. I mångt och mycket handlar det just om respekt för yttrandefrihet, demokrati, rättsstatens principer och mycket annat som vi håller högt.

Slutligen så att jag förstår: Det sades från S att man lämnar en avvikande ståndpunkt för att ge stöd till regeringens arbete. Det är möjligen ett motsatsförhållande, så jag vill förstå vad det är vi har olika åsikter om. Om jag bara vet vad den avvikande ståndpunkten är kanske jag också kan förtydliga huruvida det verkligen finns åsiktsskillnader.

Anf. 121 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag kanske för tids vinnings skull var lite väl snabb.

Vi lämnar alltså en avvikande ståndpunkt kring att vi tycker att det, när det gäller kommissionens arbetsprogram, i regeringens ståndpunkt ska tillföras att man mycket starkare måste lyfta fram försvar och säkerhet och att vi ska vara tydliga med att man kommer att behöva arbeta mer med demokrati, rättsstatens principer och EU:s grundläggande värderingar. Båda dessa handlar väl om det nya säkerhetspolitiskt allvarliga läget. Vi tycker att det ska framgå att Europa har en uppgift att stärka den regelbaserade världsordningen och också behöver agera så.

När det gäller klimatdelarna har vi redan tidigare lämnat en avvikande ståndpunkt om att vi tycker att man måste värna och stå upp för CBAM. Allt annat är dåligt för Sveriges konkurrenskraft.

Rent generellt kan vi gärna se regelförenklingar, men det får inte ske på bekostnad av människor och miljö.

Detta anmäler vi som avvikande ståndpunkt, framför allt utifrån att regeringen faktiskt har valt ett samarbetsparti som i alla fall inte vi litar på alltid kommer att stötta regeringen i den riktning som vi vill se. I så fall finns vi här. Det var så jag menade.

Detta är den avvikande ståndpunkten – jag hoppas att det blev någorlunda tydligt.

Anf. 122 ELIN NILSSON (L):

Ordförande! Tack, statsrådet! Jag har egentligen ingen fråga; jag vill bara tacka för tydligheten, för det är ju verkligen så att klimat och konkurrenskraft går hand i hand. Regeringen har en ganska svår balansgång att gå här, för det är en komplex fråga. Men jag tycker att man landar väl i detta, så tack för tydligheten!

Anf. 123 Statsrådet JESSICA ROSENCRANTZ (M):

Jag kan bara säga att i sak är regeringen oerhört tydlig med att rättsstatens principer, försvar, säkerhet och Ukraina är högsta prioritet. Det återkommer vi till hela tiden och i alla sammanhang. I sak finns det alltså inga meningsskiljaktigheter.

När det gäller CBAM som verktyg är jag också väldigt tydlig med att vi stöder CBAM.

Att rapportering inte ska ske på bekostnad av våra klimatmål har jag också varit tydlig med. Allt beror ju på vilka nyanser man lägger in i detta. Likafullt behövs också regelförenklingar för att företag ska kunna göra omställningen men inte genom att vi tummar på klimatmålen. Jag vill vara tydlig med detta.

Anf. 124 ORDFÖRANDEN:

Då har alla varit tydliga, vilket underlättar för protokollet när vi ska försöka räkna ut vilket mandat vi egentligen har gett regeringen.

Med en avvikande ståndpunkt om CBAM från S, V och MP, en avvikande ståndpunkt från MP och V om övriga frågor som de ser lika på och därefter en separat avvikande ståndpunkt från S konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi bläddrar vidare och kommer till dagordningspunkt 5, Övriga frågor.

Anf. 125 Statsrådet JESSICA ROSENCRANTZ (M):

I nuläget finns en övrig fråga som är information från ordförandeskapet om det informella EU-ministermötet i Warszawa den 17–18 februari.

Vi har också fått information om att Ungern har lämnat in önskemål om att sätta upp en övrig punkt på dagordningen. Temat för punkten föreslås vara bristen på insyn i EU:s finansiering till icke-statliga organisationer.

Jag kan också nämna att i marginalen av rådet kommer EU-ministrarna att träffas för en informell lunch med tema EU:s framtid, med inriktning på EU:s grundläggande värden.

Jag vill informera nämnden även om detta.

Anf. 126 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Med det tackar vi statsrådet med medarbetare för deltagande vid dagens sammanträde. Trevlig helg när det blir dags!

Innehållsförteckning

2024/25:22

21 februari

§ 1 Utrikesfrågor.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 4 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	1
Anf. 5 MALIN BJÖRK (C).....	2
Anf. 6 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 7 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	2
Anf. 8 DANIEL RIAZAT (V).....	3
Anf. 9 MALIN BJÖRK (C).....	3
Anf. 10 MATILDA ERNKRANS (S).....	4
Anf. 11 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	4
Anf. 12 MARKUS SELIN (S).....	5
Anf. 13 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	5
Anf. 14 MARKUS SELIN (S).....	5
Anf. 15 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	5
Anf. 16 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 17 MATILDA ERNKRANS (S).....	6
Anf. 18 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 19 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	6
Anf. 20 MATILDA ERNKRANS (S).....	7
Anf. 21 DANIEL RIAZAT (V).....	8
Anf. 22 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	9
Anf. 23 MALIN BJÖRK (C).....	10
Anf. 24 REBECKA LE MOINE (MP).....	11
Anf. 25 ALEXANDRA VÖLKER (S).....	11
Anf. 26 DANIEL RIAZAT (V).....	12
Anf. 27 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	12
Anf. 28 ORDFÖRANDEN.....	13
Anf. 29 DANIEL RIAZAT (V).....	13
Anf. 30 REBECKA LE MOINE (MP).....	14
Anf. 31 MATILDA ERNKRANS (S).....	14
Anf. 32 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	14
Anf. 33 MATILDA ERNKRANS (S).....	14
Anf. 34 ORDFÖRANDEN.....	14
Anf. 35 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	14
Anf. 36 MATILDA ERNKRANS (S).....	15

Anf. 37 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	15
Anf. 38 DANIEL RIAZAT (V).....	15
Anf. 39 ORDFÖRANDEN.....	16
Anf. 40 MATILDA ERNKRANS (S)	16
Anf. 41 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	17
Anf. 42 DANIEL RIAZAT (V).....	17
Anf. 43 ORDFÖRANDEN.....	17
Anf. 44 MATILDA ERNKRANS (S)	17
Anf. 45 ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 46 JYTTE GUTELAND (S)	18
Anf. 47 ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 48 STEFAN OLSSON (M).....	18
Anf. 49 MATILDA ERNKRANS (S)	18
Anf. 50 ORDFÖRANDEN.....	18
Anf. 51 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	18
Anf. 52 ALEXANDRA VÖLKER (S).....	19
Anf. 53 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	20
Anf. 54 ORDFÖRANDEN.....	20
Anf. 55 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	20
Anf. 56 ALEXANDRA VÖLKER (S).....	21
Anf. 57 DANIEL RIAZAT (V).....	22
Anf. 58 MALIN BJÖRK (C).....	22
Anf. 59 REBECKA LE MOINE (MP).....	23
Anf. 60 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	23
Anf. 61 DANIEL RIAZAT (V).....	23
Anf. 62 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	24
Anf. 63 ALEXANDRA VÖLKER (S).....	24
Anf. 64 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	24
Anf. 65 ORDFÖRANDEN.....	24
Anf. 66 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	24
Anf. 67 ORDFÖRANDEN.....	25
Anf. 68 Utrikesminister MARIA MALMER STENERGARD (M)	25
§ 2 Jordbruks- och fiskefrågor	26
Anf. 69 ORDFÖRANDEN.....	26
Anf. 70 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	26
Anf. 71 ORDFÖRANDEN.....	26
Anf. 72 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	26
Anf. 73 REBECKA LE MOINE (MP).....	27
Anf. 74 JYTTE GUTELAND (S)	27
Anf. 75 Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	28
Anf. 76 REBECKA LE MOINE (MP).....	28

Anf. 77	STAFFAN EKLÖF (SD)	28	2024/25:22
Anf. 78	ORDFÖRANDEN	28	21 februari
Anf. 79	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	29	
Anf. 80	MALIN BJÖRK (C)	29	
Anf. 81	JYTTE GUTELAND (S)	29	
Anf. 82	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	30	
Anf. 83	ORDFÖRANDEN	31	
Anf. 84	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	31	
Anf. 85	ORDFÖRANDEN	31	
Anf. 86	Landsbygdsminister PETER KULLGREN (KD)	31	
§ 3	Allmänna frågor	32	
Anf. 87	ORDFÖRANDEN	32	
Anf. 88	Statsrådet JESSICA ROSENCRANTZ (M)	32	
Anf. 89	ORDFÖRANDEN	32	
Anf. 90	Statsrådet JESSICA ROSENCRANTZ (M)	32	
Anf. 91	MALIN BJÖRK (C)	33	
Anf. 92	MATILDA ERNKRANS (S)	34	
Anf. 93	REBECKA LE MOINE (MP)	34	
Anf. 94	DANIEL RIAZAT (V)	35	
Anf. 95	MATILDA ERNKRANS (S)	35	
Anf. 96	Statsrådet JESSICA ROSENCRANTZ (M)	36	
Anf. 97	MALIN BJÖRK (C)	37	
Anf. 98	REBECKA LE MOINE (MP)	38	
Anf. 99	MATILDA ERNKRANS (S)	38	
Anf. 100	REBECKA LE MOINE (MP)	39	
Anf. 101	Statsrådet JESSICA ROSENCRANTZ (M)	39	
Anf. 102	ORDFÖRANDEN	39	
Anf. 103	REBECKA LE MOINE (MP)	39	
Anf. 104	ORDFÖRANDEN	39	
Anf. 105	Statsrådet JESSICA ROSENCRANTZ (M)	39	
Anf. 106	LEONID YURKOVSKIY (SD)	40	
Anf. 107	REBECKA LE MOINE (MP)	41	
Anf. 108	DANIEL RIAZAT (V)	41	
Anf. 109	MATILDA ERNKRANS (S)	42	
Anf. 110	MALIN BJÖRK (C)	42	
Anf. 111	Statsrådet JESSICA ROSENCRANTZ (M)	43	
Anf. 112	ORDFÖRANDEN	44	
Anf. 113	STAFFAN EKLÖF (SD)	45	
Anf. 114	REBECKA LE MOINE (MP)	45	
Anf. 115	ULRIK NILSSON (M)	46	
Anf. 116	MATILDA ERNKRANS (S)	46	
Anf. 117	ORDFÖRANDEN	47	
Anf. 118	DANIEL RIAZAT (V)	47	
Anf. 119	ORDFÖRANDEN	47	
Anf. 120	Statsrådet JESSICA ROSENCRANTZ (M)	47	
Anf. 121	MATILDA ERNKRANS (S)	49	
Anf. 122	ELIN NILSSON (L)	49	
Anf. 123	Statsrådet JESSICA ROSENCRANTZ (M)	49	
Anf. 124	ORDFÖRANDEN	49	
Anf. 125	Statsrådet JESSICA ROSENCRANTZ (M)	50	
Anf. 126	ORDFÖRANDEN	50	

